

UNIVERSITETET I BERGEN

MØTEINNKALLING

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Tidspunkt: 06.05.26, kl. 12.15-14.00

Stad: Harald Hårfagres gate 1, møterommet i 1. etasje.

Innkallinga er sendt til:

Heming H. Gujord (visedekan), Birger Solheim (IF), Aidan Conti (LLE), Christian Sæle (AHKR), Jesse Tomalty (FOF), Kari Jegerstedt (SKOK), Gry Ane Lavik (UB), Sara Sørholt (studentrepresentant) og Tord Varhaug Lie (studentrepresentant).

Kopimottakarar: Jacob Hoffmann, Signe Nilssen, Ståle Melve, Deirdre Smith, Idunn Tandstad, Julie Alver Tønsaker, Hanne Svanholm Misje, Ellen Vikersveen, Shizuka Sydnes, Helge Restad, Elisabeth Hagen Hjellbrekke, Ayla Tessem og Rebekka Nistad.

Saksliste og sakspapir finner du i teamskanalen Studiestyret og [Studiestyret | Det humanistiske fakultet | UiB](#).

Eventuelt forfall må meldast snarast til personleg varamedlem og til rebekka.nistad@uib.no.

Bergen, 30.04.26

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

SAKSLISTE:

I Godkjenning av innkalling og saksliste

II Godkjenning av protokoll frå [Studiestyremøtet 15.04.26](#).

III Orienteringssaker

Munnlege orienteringar

Kvalitetsutviklingsmidlar

Nettverk for førsteårsopplevinga

Humanistar les

Søkartal 15. april

SAK 16/26 Utkast til søknad om oppretting av bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi

SAK 17/26 Informasjon om nytt plagiatkontrollsystem

IV Vedtakssaker

SAK 18/26 Rapport frå ekstern fagfelle, lektor

Sak 19/26 Studieporteføljeprojektet

V Eventuelt

Studierstyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 06.05.2026

SAK 16/26: Utkast til søknad om oppretting av bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi

---

Dokument eller vedlegg i saka

- Søknad om oppretting av FPØ-program
- Studieplan
- Emneomtalar for FPØ-emne i programmet

Bakgrunn for saka

Institutt for filosofi og førstesemesterstudium (FOF) har dei siste åra arbeidd med å utvikle eit tverrfagleg studieprogram i filosofi, politikk og økonomi ved UiB. Studieprogrammet er i samarbeid med Institutt for samanliknande politikk og Institutt for økonomi ved Det samfunnsvitskaplege fakultetet. FPØ blir ein del av HF si studieportefølje, og ansvaret for programmet ligg hos FOF. Første opptak på programmet er tenkt hausten 2027.

Søknaden skal opp i fakultetsstyremøte 16. juni, og endeleg søknad blir sendt til studiestyret til møtet 3. juni. Utkast til søknad, studieplan og emneomtalar blir lagt fram for studiestyret for innspel/kommentarar.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

SØKNAD OM ETABLERING AV STUDIETILBUD

Bachelor i filosofi, politikk og økonomi (FPØ)

Universitetet i Bergen

Det humanistiske fakultet – Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Institusjon	Universitetet i Bergen (UiB)
Fakultet	Det humanistiske fakultet
Institutt	Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Studienivå	Bachelorgradsstudium (laveregradsstudium)
Omfang	180 studiepoeng (3 år, heltid)
Undervisningsform	Campus-/stedbasert heltidsstudium
Undervisningsspråk	Norsk (med innslag av engelsk)
Planlagt opptak	25 studenter per år
Dato	

1. Generelt om studiet

Søknaden skal innledes med overordnet beskrivelse av studiet, hvor studiet skal forankres (fakultet og institutt), studiets faglige profil og fagområde. Betegnelsene «studium» og «studietilbud» omfatter både studieprogrammer som fører fram til en grad, og kortere studier som årsheter, fellesgrader, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv, og som ikke er en del av et studieprogram. For fellesgrader gjelder utfyllende bestemmelser i studietilsynsforskriften (§ 2-5).

Formelle forutsetninger for godkjenning

(Studietilsynsforskriften § 2-1)

(1) Aktuelle krav i lov om universiteter og høyskoler med tilhørende forskrifter skal være oppfylt.

(2) Informasjon om studietilbudet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling.

Kryss av for type studium. Hver boks kan ha flere kryss

Typer laveregradsstudium (kryss av)	
☒	Bachelorgradsstudium
☐	Kortere studium på lavere grad som ikke fører til en grad (grunnutdanning), årsstudium
☐	Studieretning innenfor en bachelorgrad
☐	Fellesgrad
☐	Videreutdanning
Type mastergradsstudium (kryss av)	
☐	Mastergradsstudium 120 studiepoeng – § 3
☐	Erfaringsbasert mastergradsstudium 90 studiepoeng – § 5
☐	Erfaringsbasert mastergradsstudium 120 studiepoeng - § 5
☐	Mastergradsstudium 300 studiepoeng
☐	Fellesgrad
☐	Videreutdanning
Hvorvidt studiet skal tilbys som (kryss av)	
☒	Heltidsstudium
☐	Deltidsstudium
☒	Campus-/stedbasert studium
☐	Samlingsbasert studium
☐	Nettstudium

Nettstudium med samlinger

1.1 Overordnet beskrivelse

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FoF) ved Det humanistiske fakultet søker herved om etablering av et bachelorgradsstudium i filosofi, politikk og økonomi (FPØ). Studiet vil være et tverrfaglig program på 180 studiepoeng over tre år på heltid, forankret ved Det humanistiske fakultet (HF), med faglige bidrag fra Institutt for sammenliknede politikk (ISP) og Institutt for økonomi (IfØ) ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV).

Studiet kombinerer undervisning i filosofi, politikk og økonomi for å gi kandidatene et solid tverrfaglig grunnlag for å forstå og analysere komplekse samfunnsmessige og globale utfordringer. En slik utdanning gir et sterkt utgangspunkt for en rekke karriereløp i offentlig, privat og frivillig sektor, og særlig for roller som innebærer ledelse eller beslutningstaking.

FPØ-graden (Philosophy, Politics, and Economics) ble opprinnelig utviklet ved Universitetet i Oxford på 1920-tallet og er blitt et svært velrennomert studieprogram. Lignende utdannelse finnes ved mange universiteter i engelskspåklige land og, mer nylig, også i flere europeiske land. I Norge tilbyr Universitetet i Oslo og Universitetet i Innlandet tilsvarende programmer. Med FPØ-programmet ved UiB blir dette studietilbudet også tilgjengelig på vestlandet for studenter i denne landsdelen.

Etableringen av et FPØ-program ved UiB imøtekommer den økende etterspørselen etter tverrfaglig utdanning og det økende behovet for kandidater med denne typen kompetanse. Vår tids store samfunnsmessige og globale utfordringer – klimaendringer, kunstig intelligens, økonomisk ulikhet, nasjonal sikkerhet, svekkelse av demokratisk styring m.m. – kan ikke forstås eller håndteres på tilstrekkelig vis innenfor én enkeltdisiplin. De krever den kombinasjonen av økonomisk analyse, politisk forståelse og filosofisk refleksjon som dette programmet er utformet for å fremme.

1.2 Faglig profil og fagområde

Programmet vil kombinere forskningsbasert undervisning av høy kvalitet i filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi, inkludert refleksjon over sammenhengen mellom de tre disiplinene. Målet er å gi studentene faglig dybde i hver disiplin og en sterk forståelse av hvordan de tre fagene forholder seg til hverandre og sammen kan belyse ulike sider av viktige samfunnsmessige og politiske spørsmål.

De fire første semestrene følger alle studenter samme studieløp, som består av grunnleggende emner i hver av de tre disiplinene. I femte semester velger studentene fordypning i én av de tre disiplinene. De tar to fordypningsemner i disiplinen de har valgt samt ett valgfritt emne. Studentene har også mulighet til å ta fordypningen sin på utveksling i femte semester. I siste semester avslutter studentene fordypningen med en bacheloroppgave i valgt disiplin, parallelt med de to siste obligatoriske programmene.

FPØ-programmet ved UiB vil skille seg tydelig fra andre FPØ-programmer i Norge ved at det omfatter betydelig flere kjerneemner i alle de tre disiplinene studiet er bygd opp av. Ved UiO og Innlandet omfatter programmet kun 70 studiepoeng med kjerneemner, mens kjerneemnene i dette programmet vil utgjøre hele 130 studiepoeng. Det innebærer at alle studenter, uavhengig av fordypning, tar 40 studiepoeng i filosofi (ikke inkludert Exphil), 40 studiepoeng i sammenliknende politikk og 50 studiepoeng i

samfunnsøkonomi. Videre vil alle studentene ta metodeemner i kvantitativ og kvalitativ metode. Slik får studentene et faglig fundament i alle tre disiplinene og en mer omfattende tverrfaglighet.

FPØ-programmet vil bygge på UiBs betydelige styrke innen filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi, som alle er representert ved internasjonalt anerkjente institutter og forskere ved universitetet.

Programmet gjør effektiv bruk av undervisningsressurser da det i hovedsak er bygd opp av emner som allerede tilbys av de tre instituttene som emner i deres bachelorprogram i filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi. FoF vil imidlertid utvikle tre nye filosofi-emner spesifikt for FPØ-programmet, hvorav to vil være forbeholdt FPØ-studentene. Disse tre emnene vil fungere som møtepunkter mellom de tre disiplinene ved å dekke refleksjon over hvordan fagene forholder seg til og utfyller hverandre. Av de to FPØ-emnene forbeholdt FPØ-studentene ligger et i første og et i siste semester. Dette vil bidra til å skape faglig identitet og samhold blant FPØ-studentene, noe som vil støttes ytterligere av et engasjert FPØ-fagutvalg og aktiv deltakelse fra vitenskapelig ansatte i det faglige og sosiale miljøet.

1.3 Oversikt over studiets oppbygging

Fargekode: ■ FoF ■ ISP ■ IfØ

Sem.	Term	Emne 1 (10 sp)	Emne 2 (10 sp)	Emne 3 (10 sp)
1	H	EXPHIL-SVSEM Examen Philosophicum (10 sp)	FPØ1 Etikk og samfunn (10 sp)	ECON140 Matematikk for økonomer (10 sp)
2	V	SAMPOL106 Politiske institusjoner i etablerte demokrati (10 sp)	SAMPOL107 Politisk mobilisering (10 sp)	ECON110 Mikroøkonomiske grunnomgrep og marknadsteori (10 sp)
3	H	FPØ2 Samfunn, frihet og rettferdighet (10 sp)	SAMPOL105 Stats- og nasjonsbygging (10 sp)	ECON210 Videregående mikroøkonomi (10 sp)
4	V	ECON130 Makroøkonomi (10 sp)	ECON240 Statistikk og økonometri (10 sp)	MET103 Kvalitativ samfunnsvitenskapelig metode (10 sp)
5	H	Fordypningsemne 1 Valgt fordypningsdisiplin* (10 sp)	Fordypningsemne 2 Valgt fordypningsdisiplin* (10 sp)	Fritt valgemne (10 sp)
		Mulighet for utveksling		
6	V	FIL134 Kunnskap og språk (10 sp)	FPØ3 Samfunnsvitenskapernes filosofi (10 sp)	Bacheloroppgave i valgt fordypningsfag (10 sp)

* Fordypningsemner:

Fordypning i filosofi: FIL135: Vitenskap og virkelighet; FIL121: Filosofihistorie fra opplysningstiden til 1900-tallet; FIL252: Bacheloroppgave i filosofi

Fordypning i sammenliknende politikk: SAMPOL-emne på 200 nivå; SAMPOL-emne på 200 nivå; SAMPOL260: Bacheloroppgave i sammenlikende politikk

Fordypning i samfunnsøkonomi: ECON230: Internasjonal makroøkonomi; ECON244: Anvendt økonometri; ECON290A: Bacheloroppgave med rettleiing

2. Krav til studietilbudet

(Studietilsynsforskriften § 2-2)

2.1 Læringsutbytte

Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og studietilbudet skal ha et dekkende navn. Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, f.eks. studietilbud med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i NKR.

Kunnskap

Etter fullført grad skal kandidaten:

- ha et solid faglig fundament i filosofi, sammenliknende politikk og økonomi som består av bred kjennskap til sentrale ideer, teorier, begreper og metoder i hver av de tre disiplinene
- ha kunnskap om sentrale teorier og problemstillinger innenfor etikk, politisk filosofi, vitenskapsfilosofi, kunnskapsteori og språkfilosofi
- ha kunnskap om de politiske systemene i ulike land, stats- og nasjonsbyggingprosesser, samspillet mellom stat, politiske partier og ulike interessegrupper, og til ulike former for politisk deltaking og mobilisering
- ha kunnskap om struktur og organisering av norsk og internasjonal økonomi; sentrale begreper og analytiske resultater innenfor mikro- og makroøkonomi
- ha kunnskap om grunnleggende kvantitative og kvalitative metoder som anvendes i samfunnsvitenskapelige analyser
- Ha dypere, mer omfattende kunnskap om forskning innenfor filosofi, sammenliknende politikk eller samfunnsøkonomi, avhengig av valgt spesialisering
- ha kunnskap om hvordan man forsker innenfor filosofi, sammenliknende politikk eller økonomi
- ha forståelse for hvordan de tre disiplinene skiller seg fra og utfyller hverandre i analyser av sosiale problemstillinger

Ferdigheter

Etter fullført grad skal kandidaten:

- kunne analysere faglitteratur kritisk
- kunne formidle fagkunnskap, og argumentere for egne konklusjoner
- Kunne anvende grunnleggende samfunnsvitenskapelige kvalitative og statistiske metoder
- Kunne gjennomføre forskning innenfor enten filosofi, sammenlikende politikk eller samfunnsøkonomi, herunder formulere problemstillinger, hente inn relevant litteratur og informasjon, og analysere denne, under veiledning
- Kunne reflektere over eget faglig virke i analyse av filosofiske, politiske og samfunnsøkonomiske problemstillinger

- Kunne bruke faglig dømmekraft innenfor filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi hensiktsmessig på et bredt spekter av problemstillinger
- kunne anvende kunnskap og ferdigheter fra alle tre disipliner for å analysere viktige samfunnsutfordringer og foreslå velbegrunnede og kreative måter å håndtere dem på

Generell kompetanse

Etter fullført grad skal kandidaten:

- Ha evne til systematisk etisk refleksjon
- ha innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger knyttet til forskning, analyse og rådgivning innen filosofi, politikk og økonomi, herunder spørsmål om integritet, objektivitet og samfunnsansvar
- Kunne arbeide tverrfaglig og utveksle synspunkter med andre med bakgrunn innenfor filosofi, politikk og økonomi
- Kunne formidle fagkunnskap og faglige begrunnede synspunkter på en presis og tilgjengelig måte
- kunne planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter som strekker seg over tid, både selvstendig og som deltaker i gruppe, i tråd med verdier og retningslinjer for god vitenskapelig praksis, som åpenhet, etterrettlighet og presisjon, og andre relevante etiske krav og retningslinjer
- kjenne til nytenking i offentlig politikk og i academia, og ha evne til å se muligheter for tverrfaglige tilnærminger til komplekse utfordringer

2.2 Faglig relevans og oppdatering

Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv.

Bachelorgraden i FPØ kvalifiserer kandidatene for videre studier på MA-nivå på en rekke programmer som gir kompetanse etterspurt i offentlig forvaltning, politisk rådgivning, internasjonale organisasjoner, NGO-er, journalistikk, næringsliv og academia. Kombinasjonen av tverrfaglig bredde og faglig fordypning fra FPØ-graden gjør at disse kandidatene vil være særlig godt rustet til å gå inn i roller i arbeidslivet som krever tverrfaglig tenkning.

FPØ-graden kvalifiserer til opptak på en rekke masterprogrammer ved UiB og andre institusjoner i Norge og utlandet. Kandidatene kvalifiserer for opptak til UiBs masterprogram i valgt fordypning, altså mastergradsprogrammet i filosofi (MAHF-FILO), sammenliknende politikk (MASV-SAPO) eller samfunnsøkonomi (MASV-SØK). Ledelsen for hver av de tre fagområdene har bekreftet at:

- Opptakskravene til mastergraden i samfunnsøkonomi som er angitt på UiBs nettsider er ufravelige: Søkere må ha fullført en bachelorgrad med minst 80 studiepoeng i økonomi, med minimum 15 studiepoeng i mikroøkonomi, 15 studiepoeng i makroøkonomi, og 15 studiepoeng i metode. Studentene som fullfører fordypningen i samfunnsøkonomi oppfyller disse kravene.
- Opptakskravene til mastergraden i sammenliknende politikk oppgitt på UiBs nettsider er noe fleksible. Selv om søkere må ha fullført en bachelorgrad med minst 80 studiepoeng i

statsvitenskap, vil instituttet telle FPØ2 og ECON140 som kvalifiserende. Studentene som fullfører fordypningen i sammenliknende politikk oppfyller dermed dette studiepoengskravet.

- Opptakskravene til mastergraden i filosofi oppgitt på UiBs nettsider er allerede fleksible. Mens søkere normalt er pålagt å ha en bachelorgrad med minimum 80 studiepoeng i filosofi, åpner programmet for at studenter kan vurderes for opptak med kun 60 studiepoeng i filosofi i tillegg til 30 studiepoeng i andre fag som er relevante for masterstudiet. De tre FPØ-ernene er filosofiemner, slik at studenter som fullfører fordypningen i filosofi vil ha 70 studiepoeng i filosofi. FoF anser gradens kjerneemner som relevante slik at kravet om 30 andre relevante studiepoeng også er oppfylt. FPØ-kandidater med spesialisering i filosofi tilfredsstiller dermed disse opptakskravene.

UiBs nettsider med informasjon om opptak til masterprogrammene i filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi vil bli oppdatert slik at FPØ-graden med relevant spesialisering eksplisitt inkluderes blant de bachelorprogrammene ved UiB som gir grunnlag for opptak.

Ettersom tilsvarende masterprogram ved andre institusjoner i Norge, Europa og internasjonalt har opptakskrav som ligger tett opptil opptakskravene til programmene ved UiB vil kandidatene også være kvalifiserte for tilsvarende disiplinprogrammer på MA-nivå utenfor UiB. Kandidatene kan også kvalifisere for en rekke tverrfaglige programmer ved UiB (f.eks MAHF-SDG, MAPS-GLODE) og andre institusjoner.

Programmet vil holdes faglig oppdatert ved at de vitenskapelig miljøene ved de tre involverte instituttene sørger for løpende revisjon av pensum og emneinnhold på sine emner, samtidig som programansvarlig og programstyre sørger for koordinasjon og samarbeid slik at helheten i programmet ivaretas.

2.3 Arbeidsomfang

Studietilbudets samlede arbeidsomfang skal være på 1500-1800 timer per år for heltidsstudier.

Studiet er på 180 studiepoeng over tre år. I samsvar med studietilsynsforordningen §2-2(3) er arbeidsomfanget beregnet til 1500-1800 timer per år. I gjennomsnitt vil FPØ-studentene ha rundt 270 undervisningstimer per år (forelesninger og seminarer). Den resterende tiden brukes på selvstendig arbeid, alene og i samarbeid med andre studenter. Dette omfatter leseoppgaver, skriveoppgaver, quizer, øvinger, forberedelse til muntlige presentasjoner, eksamensforberedelse og arbeid med essays og andre skriftlige oppgaver. Studentene vil få veiledning fra faglærere om det selvstendige arbeidet de skal gjøre ved siden av undervisningen.

2.4 Innhold, oppbygging og infrastruktur

Studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet.

Programmet består av emner i filosofi, sammenliknende politikk, samfunnsøkonomi og samfunnsvitenskapelige metoder. Studentene følger et felles studieløp de fire første semestrene før de i femte semester velger en spesialisering i filosofi, sammenliknende politikk eller samfunnsøkonomi. Dette gir studentene et solid grunnlag i alle tre disiplinene som inngår i programmet.

I **første semester** tar studentene et kjerneemne i filosofi og et i samfunnsøkonomi, i tillegg til samfunnsfaglig variant av EXPHIL. I EXPHIL får studentene en innføring i sentrale temaer innen moral- og politisk filosofi, og de lærer å analysere og konstruere argumenter. I FPØ1 får studentene en grundig innføring i normative etiske teorier, og de lærer å anvende disse teoriene på samfunnsaktuelle problemstillinger knyttet til for eksempel klima og miljø, rusmidler, menneskelig reproduksjon, og lignende. FPØ1 vil også gi opplæring i akademisk lesing, skriving og kildekritikk. I ECON140 tilegner studentene seg det matematiske grunnlaget som kreves for videre studier i økonomi, med fokus på algebra, funksjonslære, derivasjon, integralregning, finansmatematikk og optimering.

I **andre semester** tar studentene to kjerneemner i sammenliknende politikk og ett i samfunnsøkonomi. I SAMPOL106 får studentene en innføring i hvordan statsmakten er organisert i etablerte demokratier, med vekt på politiske institusjoner, partisystemer, valgsystemer og velferdsregimer, særlig i europeiske og nordiske land. I SAMPOL107 får studentene en innføring i politisk deltakelse og mobilisering, med vekt på rollene til sosiale bevegelser, politiske partier og interesseorganisasjoner, ulike former for politisk aktivisme, og hvordan moderne teknologi påvirker forutsetningene for politisk mobilisering. I ECON110 får studentene en innføring i mikroøkonomisk teori, og de blir kjent med sentrale begreper og resultater innen konsumentteori, produksjonsteori og markedsteori.

I **tredje semester** tar studentene et kjerneemne innen hver av de tre disiplinene. FPØ2 er et emne i politisk filosofi som bygger videre på EXPHIL og FPØ1. Studentene arbeider med grunnleggende normative spørsmål om stat og samfunn, som spørsmål om legitimering av makt, demokratiets verdi og forholdet mellom frihet, likhet og rettferdighet. I SAMPOL105 får studentene en teoretisk og empirisk innføring i stats- og nasjonsbygging i Norden, Europa og andre deler av verden, med vekt på historiske og strukturelle vilkår. I ECON210, som bygger på ECON110, får studentene dypere forståelse av mikroøkonomisk teori, med særlig vekt på ressursallokering, velferdsteori, markedssvikt, spillteori og prinsipper for optimal beskatning.

I **fjerde semester** tar studentene to kjerneemner i samfunnsvitenskapelige metoder og ett i samfunnsøkonomi. MET103 gir en bred innføring i kvalitativ samfunnsvitenskapelig metode, inkludert ulike teknikker for innsamling, analyse og fortolkning av data, samt sentrale elementer i forskningsdesign og forskningsetikk. ECON240 gir en innføring i kvantitativ samfunnsvitenskapelig metode, inkludert sannsynlighetsregning, statistikk og økonometri. Disse emnene gir studentene det metodiske grunnlaget som kreves for videre studier i samfunnsøkonomi, sammenliknende politikk og vitenskapsteori. ECON130 gir en innføring i sentrale makroøkonomiske begreper og sammenhenger, med vekt på måling og samspill mellom økonomiske størrelser som nasjonalprodukt, konsum, sparing og investering, samt hvordan arbeidsledighet, inflasjon og rentenivå kan påvirkes gjennom finans- og pengepolitikk.

I **femte semester** velger studentene fordypning innen én av de tre disiplinene.

- Studenter som velger fordypning i **filosofi**, tar FIL121 og FIL135. I FIL121 får studentene en innføring i sentrale begreper, teorier og tradisjoner i moderne filosofihistorie, fra Kant og Hegel til sentrale retninger i 1800- og 1900-tallsfilosofien, som eksistensialisme, fenomenologi og poststrukturalisme. I FIL135 får studentene en innføring i sentrale temaer innen metafysikk og vitenskapsfilosofi, og de utforsker filosofiske spørsmål om hvordan verden er, og hvordan vitenskapen fungerer som metode for å forstå den.
- Studenter som velger fordypning i **sammenliknende politikk**, velger to emner blant et utvalg 200-nivåemner i sammenliknende politikk. Alternativene inkluderer SAMPOL216, SAMPOL223,

SAMPOL230, SAMPOL232, SAMPOL233, SAMPOL235, SAMPOL237, SAMPOL238, SAMPOL239 og SAMPOL270.

- Studenter som velger fordypning i **samfunnsøkonomi**, tar ECON230 og ECON244. ECON230 bygger på ECON130, og gir studentene grunnlag for å analysere makroøkonomisk politikk i en liten åpen økonomi, med vekt på sysselsetting, inflasjon, økonomisk vekst, valutakurser og internasjonale pengesystemer. ECON244 gir en innføring i økonometri og empirisk metode, med særlig vekt på regresjonsanalyse, hypotesetesting, tidsseriemodeller og kausalitet, og trener studentene i innhenting, analyse og tolkning av økonomiske data.

Emnene innen hver spesialisering supplerer kjerneemnene i disiplinen og forbereder studentene på videre studier, inkludert bacheloroppgave og masterstudier.

I tillegg til 20 studiepoeng med spesialiseringsemner tar studentene i femte semester også 10 studiepoeng valgfrie emner. Disse kan velges blant alle åpne emner ved UiB.

Studentene har også mulighet til å reise på utveksling i femte semester. Eventuelle erstatninger for spesialiseringsemner må forhåndsgodkjennes av programutvalget.

I **sjette semester** tar studentene to kjerneemner i filosofi og skriver bacheloroppgave i valgt fordypning. FIL134 behandler grunnleggende filosofiske spørsmål om kunnskap og språk, som hva det vil si å ha kunnskap, og hvordan språklig mening og referanse fungerer. FPØ3 omhandler samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi, der studentene utforsker de grunnleggende forutsetningene for samfunnsvitenskapelige metoder. Emnet gir studentene en dyp forståelse for samfunnsvitenskapenes natur og grunnleggende begreper og antagelser som ligger til grunn for samfunnsvitenskapenes metoder og grunnleggende teoretiske rammeverk, og forståelse for hvordan de tre fagene i programmet forholder seg til og utfyller hverandre.

I sjette semester skriver studentene også bacheloroppgave i valgt fordypningsdisiplin (FIL252, SAMPOL260 eller ECON290A). Bacheloroppgaveemnene gir studentene erfaring med selvstendig akademisk arbeid, der de anvender kunnskap og metoder tilegnet gjennom studiet til å formulere, analysere og drøfte en faglig problemstilling. Studentene får veiledning underveis og individuell tilbakemelding på arbeidet sitt. Studentene skriver bacheloroppgave i valgt fordypning, men for å opprettholde den tverrfaglige profilen vil FoF holde et bachelorseminar der avgangstudentene får mulighet til å presentere bacheloroppgavene sine for de andre FPØ-studentene. Slik får studentene et innblikk i hva medstudentene fra andre fordypninger arbeider med i sine bacheloroppgaver. I forbindelse med seminaret holdes en gjesteforelesning (keynote) innenfor et FPØ-relevant tema, som skal gi en tydelig kobling til pågående forskning. Seminaret og gjesteforelesningen organiseres av FoF-ansatte, men studentene inviteres til å bidra i organiseringen, slik at de får erfaring med å arrangere et forskningsarrangement.

Kjerneemnene og fordypningsemnene bidrar sammen til studentenes oppnåelse av programmets læringsutbytte. Kjerneemnene gir studentene et solid faglig kunnskapsfundament i filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi. Fordypningsemnene gir studentene dypere og mer omfattende kunnskap om forskning innen filosofi, sammenliknende politikk eller samfunnsøkonomi, avhengig av valgt fordypning. Bacheloroppgaven gir studentene kunnskap om hvordan forskning gjennomføres innenfor valgt fordypning. Forståelse for hvordan filosofi, politikk og økonomi skiller seg fra og utfyller hverandre i analyser av sosiale problemstillinger vil studentene tilegne seg ved at de studerer

disse tre disiplinene parallelt gjennom programmet, og ved at det tematiseres eksplisitt i flere emner, blant annet FPØ1, FPØ2 og FPØ3.

Alle kjerneemnene og fordypningsemnene bidrar til å utvikle ferdighetene og den generelle kompetansen som inngår i programmets læringsutbytte. I samtlige emner utvikler studentene evnen til å analysere faglitteratur kritisk, reflektere over faglig virksomhet, utøve faglig dømmekraft og anvende faglig kunnskap på en presis og velbegrunnet måte. I filosofiemnene og i ExPhil legges det særlig vekt på argumentasjonsanalyse, noe som styrker studentenes evne til å formidle fagkunnskap og faglig begrunnede synspunkter på en klar og tilgjengelig måte. I metodeemnene får studentene kunnskap om samfunnsvitenskapelig metode og lærer å anvende grunnleggende kvalitative og statistiske metoder for samfunnsvitenskapelig forskning. Evnen til å planlegge og gjennomføre forskning utvikles først og fremst gjennom bacheloroppgaven, men også flere av de øvrige emnene forbereder studentene på dette gjennom trening i akademisk analyse, kildebruk og faglig dømmekraft.

Samlet sett gir programmet studentene bred kompetanse som setter dem i stand til å arbeide tverrfaglig, reflektere systematisk over etiske problemstillinger knyttet til forskning og analyse, og se muligheter for tverrfaglige tilnærminger til komplekse samfunnsutfordringer.

2.5 Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen.

Undervisnings- og læringsformene på studiet omfatter:

- Forelesninger
- Seminarbasert undervisning med aktiv studentdeltakelse, herunder presentasjoner og diskusjoner
- Gruppearbeid
- Øvingsoppgaver
- Skriftlige arbeider
- Større selvstendig faglig arbeid med veiledning
- Selvstudier

Vurderingsform varierer mellom emnene og inkluderer skriftlig skoleeksamen, muntlig eksamen, hjemmeeksamen og semesteroppgaver.

Den raske fremveksten av KI-verktøy utgjør en betydelig utfordring for mange tradisjonelle vurderingsformer, særlig hjemmeeksamener og semesteroppgaver. Som følge av dette har enkelte emner i studieprogrammet som tidligere benyttet disse vurderingsformene nylig gått over til skoleeksamen som eneste vurderingsform, noe som har gjort dette til den dominerende vurderingsformen i programmet. Dette er ikke en ideell situasjon, og programstyret vil arbeide tett med de emneansvarlige og programstyrene for bachelorprogrammene i filosofi, sammenliknende politikk og samfunnsøkonomi for å finne måter å innføre mer variasjon i hvilke vurderingsformer som benyttes. Programstyret vil også sørge for at studentene får klare og tydelige retningslinjer for tillatt bruk av KI-verktøy i eksamensbesvarelser og obligatoriske oppgaver.

2.6 Kobling til forskning

Studietilbudet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid.

Studiet har en klar og direkte kobling til forskning ved alle tre involverte institutter. Fagmiljøene som står bak programmet er aktive, internasjonalt synlige forskningsmiljøer. Studentene vil ha mulighet til å delta på mange av instituttene sine forskningsaktiviteter som omfatter regelmessige instituttseminar, foredrag fra gjesteforskere, konferanser, workshops og lignende. Av særlig relevans for FPØ-studentene er arrangementene til FoFs [forskningsgruppe i praktisk filosofi](#) og SAMPOLs tverrfaglige [seminarer i komparativ politisk økonomi](#).

Gjennom hele studiet vil studentene bli introdusert for aktuell forskning i alle tre disipliner. I bacheloroppgaven gjennomfører studentene et selvstendig forskningsarbeid på dette nivået under veiledning av en aktiv forsker. FPØ-bachelorseminaret og gjesteforelesningen beskrevet i §2.4 vil gi en viktig kobling til forskning. Seminaret og gjesteforelesningen vil være åpne for alle FPØ-studenter.

2.7 Internasjonalisering

Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Programmet legger til rette for internasjonalisering på flere måter:

- Fagmiljøene ved de involverte instituttene er internasjonale med omfattende internasjonale nettverk
- Programmet inkluderer emner som undervises på engelsk og tiltrekker seg utvekslingsstudenter, som har et internasjonalt læringsmiljø.
- Studentdrevet seminar med internasjonal foreleser (se ovenfor, §2.4 og §2.6).
- Programmet har gode muligheter for utveksling til universiteter i utlandet (se nedenfor, §2.8).

2.8 Studentutveksling

Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.

Studenter oppfordres til å ta femte semester i utlandet. Programmet vil innledningsvis bygge på eksisterende utvekslingsavtaler på institutt-, fakultets- og universitetsnivå ved UiB, med sikte på å utvide og formalisere FPØ-spesifikke avtaler over tid.

Opptakskravene til disiplinstudiene på masternivå legger noen føringer for hva slags emner studentene må ta som en del av fordypningen i femte semester, avhengig av studieprogram. Erstatning av fordypningsemner med emner tatt på utveksling må derfor godkjennes av programstyret, fortrinnsvis før studenten drar på utveksling.

Vedleggsliste

Vedlegg til krav til studietilbudet: Marker med «Ikke relevant» dersom et vedlegg ikke er aktuelt for studiet	Vedlegg nr.
Studieplan	1
Tabell med oversikt over studiets oppbygning og innhold	2
Emnebeskrivelser	3
Avtaler om internasjonalisering	
Avtaler om studentutveksling (juridisk bindende)	
Signert(e) praksisavtale(r)	
<i>For nettstudier (kun nettstudium eller i kombinasjon med stedbaset studium) kommer i tillegg:</i>	
Studieplan for nettstudiet (hvis relevant)	
Prosedyre for opplæring i nettstudier for studenter og lærere	
Dokumentasjon av læringsplattform for nettstudentene	
Dokumentasjon av nett-/faglærernes rutiner for oppfølging av nettstudenter (som responstid osv.)	

3. Krav til fagmiljø

(Studietilsynsforordningen § 2-3)

3.1 Størrelse, stabilitet og faglig dekning

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet.

FPØ-programmet er tilknyttet de tre etablerte fagmiljøene man finner ved Institutt for filosofi (FoF) og førstesemesterstudier, Institutt for sammenliknende politikk (ISP) og Institutt for økonomi (IfØ).

Størrelsen på disse fagmiljøene står i forhold til den økningen i studentantall som det her legges opp til, og sammen dekker de alle sider av FPØ-programmets tverrfaglige egenart. ISP og IfØ bidrar til programmet utelukkende med emner de allerede tilbyr som en del av bachelorprogrammene deres, noe som krever få ekstra undervisningsressurser fra deres side – i hovedsak ressurser til sensur, veiledning av bacheloroppgaver og eventuelt en ekstra seminargruppe i enkelte emner. Begge fagmiljøene er i stand til å ivareta dette.

Fagmiljøet ved FoF utvikler tre nye emner til FPØ-programmet. Ressursene til dette er frigjort gjennom dimensjonering av bachelor- og masterprogrammene i filosofi. Programmets kjerneemner omfatter også ett emne som allerede tilbys som en del av bachelorprogrammet i filosofi (FIL134), og emnene som inngår i fordypningen i filosofi (FIL121, FIL135) hentes fra bachelorprogrammet i filosofi, og krever få ekstra ressurser.

Disse fagmiljøene er kompetansemessig stabile over tid og har en sammensetning som dekker emnene de bidrar med til FPØ-programmet. For alle programmets obligatoriske emner finnes det flere ansatte med kompetanse til å undervise dem, og emnene vil normalt bli undervist av faste ansatte ved det respektive fagmiljøet.

3.2 Utdanningsfaglig kompetanse

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse (UH-pedagogikk og -dikattikk, inkludert kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring).

Undervisningen i FPØ-programmet vil bli ivaretatt av de vitenskapelige ansatte ved de tre fagmiljøene. De fleste underviserne er førsteamanuenser eller professorer med bred erfaring fra undervisning på både bachelor- og masternivå. Alle involverte undervisere har kompetanse i universitetspedagogikk.

3.3 Faglig ledelse og kvalitetssikring

Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet.

Programmet vil ha en tydelig faglig ledelsesstruktur. Det overordnede ansvaret for programmet vil ligge hos FoF som vertsinstitutt, med en egen programleder som har det daglige ansvaret for faglig koordinering og kvalitetssikring. Et programråd med representanter fra alle tre institutter og en studentrepresentant

vil ha ansvar for den løpende faglige utviklingen av programmet herunder periodisk gjennomgang av emneinnhold, læringsutbytte og vurderingsformer. Denne strukturen sikrer at den faglige ledelsen er tydelig plassert og at den deles av alle de tre instituttene som bidrar til programmet.

I tråd med UiBs system for studiekvalitet vil alle emner i programmet evalueres minst hvert tredje år, og programmet som helhet vil evalueres for reakkreditering hvert sjette år.

FPØ-programmet vil ha en egen administrativ leder som tar hånd om det administrative arbeidet som kreves for å drive programmet, særlig med hensyn på behovet for koordinasjon mellom de tre involverte instituttene. Gitt studiets størrelse og at de fleste emnene allerede håndteres administrativt av instituttene som tilbyr dem, anslås behovet for egne administrative ressurser til dette programmet til rundt 25-50% av en stilling. Dette vil leveres av FoF.

3.4 Andel med hovedstilling og førstestillingskompetanse i fagmiljøet

Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. For studietilbud på bachelornivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet FPØ-programmet vil utgjøres av ansatte i hovedstilling ved UiB. Fagmiljøene tilknyttet programmet består av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse.

3.5 Forskning og faglig utviklingsarbeid

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

De tre fagmiljøene tilknyttet FPØ-programmet er aktive forskningsmiljø med kvalitet og omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå.

Medlemmer av alle tre fagmiljø publiserer jevnlig i anerkjente, fagfelleverderte internasjonale tidsskrifter og alle tre fagmiljø har solid erfaring med å hente inn ekstern finansiering, blant annet gjennom tildelinger fra Norges forskningsråd (NFR), Trond Mohn stiftelsen (TMS) og Det europeiske forskningsrådet (ERC). De involverte fagmiljøene er levende forskningsmiljø med regelmessige forskningsseminarer, workshops og konferanser, og besøk fra anerkjente internasjonale forskere.

Det er allerede etablert en tradisjon for faglig samarbeid og utveksling mellom filosofi og sammenliknende politikk, noe som gjenspeiler det naturlige tematiske overlappet mellom disse disiplinene. FPØ-programmet forventes å styrke og formalisere dette tverrfaglige samarbeidet ytterligere, og skape nye arenaer for felles forskningsaktiviteter og produktiv dialog på tvers av alle tre fagmiljø.

3.6 Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet.

Instituttene som samarbeider om programmet er alle aktive forskningsmiljø med internasjonale samarbeid i flere former. Flere av de ansatte tilknyttet programmet er aktive medlemmer av nasjonale og internasjonale forskningsnettverk og opprettholder samarbeid med forskere ved andre institusjoner i Norge og i utlandet, deltar på og er vertskap for internasjonale konferanser, og tar imot gjesteforskere ved UiB. Dette sikrer at undervisningen er forankret i pågående forskning og gjenspeiler aktuelle faglige debatter. Programmet vil dra veksel på disse nettverkene for å berike læringsmiljøet – særlig gjennom invitasjon av gjesteforelesere og, der det er relevant, oppnevning av eksterne sensorer.

De tre fagmiljøene er medlemmer i internasjonale nettverk som støtter student- og ansattmobilitet, som ERASMUS+ og NORDPLUS.

Faglig ansatte tilknyttet programmet vil delta i det Europeiske PPE-nettverket (PPE Network in Europe, <https://ppeineurope.org/>), som samler europeiske akademikere som arbeider med tverrfaglig undervisning og forskning i filosofi, politikk og økonomi.

Appendix

Tabell 1: Studenter og ansatte

Tabellen skal gi informasjon om studiets størrelse i forhold til fakultetets øvrige studietilbud. Oppgi tall fra siste mulige tellingstidspunkt ("X") og sett dette inn i tabelloverskriftsraden (dvs. erstatt X'ene med årstall).

Enheter og program	Registrerte studenter X	Opptatte studenter i X	Kandidater i X	Vitenskapelige årsverk X
Ved fakultetet totalt				
Ved instituttet for det omsøkte studiet				
Ved det omsøkte studiet				

Kommentar:

Tabell 2: Forventet antall studenter ved studiet

Tabellen skal gi informasjon om forventet studenttall og rekrutteringsgrunnlag for studiet.

Antall studenter ved det omsøkte studiet	Studenter totalt første studieår	Studenter totalt ved full drift
Antall fulltidsstudenter		
Antall deltidsstudenter		
Antall nettstudenter		

Kommentar:

Tabell 3: Oversikt over fagmiljøet

Tabellen skal gi en kvantitativ oversikt over fagmiljøet studiet er forankret i. Innsatsen til de ansatte oppgis i undervisningsprosent, ved oppstart og ved full drift.

Samlet oversikt over planlagt dimensjonering av undervisningsressurser for studieprogrammet					
1	2	3	4	5	6
Stillingskategori første studieår	Samlet antall	Samlet undervisningsprosent per stillingskategori første studieår	Stillingskategori ved full drift	Samlet antall	Samlet undervisningsprosent per stillingskategori ved full drift

	første studieår			ved full drift	
Professor			Professor		
Førsteamanuensis			Førsteamanuensis		
Post doc			Post doc		
Stipendiat			Stipendiat		
Universitetslektor			Universitetslektor		
..					

Instituttleder skal gi en samlet vurdering av faglig robusthet og tilgjengelige undervisningsressurser i studiet

Redegjør blant annet for:

- At studiet vil få allokert tilstrekkelige undervisningsressurser til å tåle for eksempel sykefravær og forskningsterminer.
- Grad av gjenbruk av emner som allerede benyttes i andre studieprogram og hvordan gjenbruken påvirker det samlede studenttallet i emne(ne) og behovet for undervisnings- og veiledningskapasitet.
- Hvor mange av de sentrale underviserne som også er involvert i andre program ved instituttet.

Mal for studieplanar ved UiB

Krav til studieplanar for studieprogram går fram av:

- § 2-1 og 2-2 i [Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høgere utdanning \(tilsynsforskriften\)](#)
- Kapittel 3 i [Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen](#), (Studieforskrifta),

Forslag til formuleringar på engelsk finst i [Mal for norske vitnemål og vitnemålstillegg](#) frå Universitets- og høgskulerådet.

Om framside og struktur i malen

I tillegg til kategoriane i tabellen nedanfor, skal studieplanen innehalde følgjande informasjon: Dato for godkjenning av studieplan, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent planen, dato for siste og neste evaluering av programmet. Denne informasjonen skal stå på framsida til planen. Framsidemal finst sist i dette dokumentet.

Forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finn ein i kolonnen til høgre. Denne må fjernast før studieplanen vert send til råd og styre. Kolonnen «Infotype» viser til kvar tekstane skal leggjast inn i Felles studentsystem (FS), som er eit studieadministrativt verktøy. Dei som har fagleg ansvar for å utvikle studieprogrammet, treng ikkje bry seg om infotypene.

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Namn på studieprogrammet, nynorsk		<i>Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi</i>	
Navn på studieprogrammet, bokmål		<i>Bachelorprogram i filosofi, politikk og økonomi</i>	
Name of the programme of study, English		<i>Bachelor's Programme in Philosophy, Politics, and Economics</i>	
Namn på grad Name of qualification	SP_GRADEN	<i>Bachelor i filosofi, politikk og økonomi</i> <i>Bachelor in Philosophy, Politics, and Economics</i>	Sjå kapittel 2 i UiB si Studieforskrift for reglar for oppbygging av namn på gradar, også i engelsk omsetjing.
Omfang og studiepoeng ECTS credits	SP_OMFANG	180 studiepoeng	<u>Døme:</u> <i>Bachelorprogrammet i X har eit omfang på 180 studiepoeng og er normert til 3 år.</i>
Fulltid/deltid Full-time/part-time	SP_FULLDEL	Fulltid Full-time	Informasjon om dette er eit krav i Diploma Supplement. Til dømes kan eit studieprogram normert til 3 år leggjast til rette for å gjennomførast på 6 år. Det er då eit deltidsstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk Language of instruction	SP_SPRAK	<i>Norsk (med innslag av engelsk)</i> <i>Norwegian (with some elements in English)</i>	Før opp undervisningsspråket/undervisningspråka for emna i studieløpet.
Studiestart - semester Semester	SP_START	Haust Autumn	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Mål og innhald Objectives and content	SP_INNHALD	Programmet har som mål å gi eit solid tverrfagleg fundament for å analysere og forstå dei politiske, økonomiske, normative og filosofiske sidene av komplekse samfunnsmessige	Gi ei <u>kort</u> oversikt over faginnhaldet Ein skal ikkje beskrive organisering og oppbygging av alle emna i programmet. Dette gjer ein under

		<p>problemstillingar gjennom studium i filosofi, samanliknande politikk og samfunnsøkonomi. Kjerneemna dei to første åra av programmet gir studentane eit fagleg fundament og kunnskap om grunnleggjande teoriar og omgrep i alle tre disiplinane. Innanfor samfunnsøkonomi lærer studentane det dei treng av matematikk, omgrep og teoriar for å forstå økonomisk åtferd og mikroøkonomiske og makroøkonomiske samanhengar. Innanfor samanliknande politikk lærer studentane teoriar og omgrep som kan brukast til å forstå politisk åtferd og ulike politiske system. Innanfor filosofi lærer studentane teoriar og omgrep som kan brukast til å drøfte grunnleggjande etiske og politiske problemstillingar. I tillegg lærer studentane metodiske verktøy som kan brukast til å gjennomføre grunnleggjande, kvalitativ og kvantitativ samfunnsvitskapleg forskning. Det siste året spesialiserer studentane seg i anten filosofi, samanliknande politikk eller samfunnsøkonomi ved å ta fleire emne og skrive bacheloroppgåve innanfor vald disiplin. I tillegg tek studentane fleire filosofiemne som gir ei djupare forståing av samfunnsvitskapane sin natur og grunnleggjande føresetnader og grunnlaget for kunnskap og språkleg samhandling. Studiet skal utdanne kandidatar med brei, tverrfagleg kompetanse i filosofi, samanliknande politikk og økonomi som kan brukast til å analysere samansette samfunnsmessige problemstillingar, og fungere som grunnlag for vidare spesialisering (mastergrad) i vald fagleg fordjuping eller på tverrfaglege program.</p>	<p>følgjande kategoriar nedanfor: <i>Innføringsemne, Obligatoriske emne, Spesialisering/fordjupning og Tilrådde valemne.</i></p> <p>Studieplanar er ikkje rekrutteringsinformasjon. Ein brukar derfor <u>ikkje du-form</u>.</p> <p><u>Døme:</u> <i>Bachelorprogram i petroleumsteknologi</i> <i>Programmet kombinerer dei klassiske realfaga fysikk, matematikk og kjemi med geologi og geofysikk for å gje eit solid fagleg fundament for å kunne arbeide i oljeindustrien. Programmet er serleg retta mot reservoarbeskriving og modellering inklusiv studiar av fleirfasestrøyming i porøse medier. I starten av studiet blir det lagt stor vekt på å gje studentane eit godt grunnlag i dei basisfaga som skal til for å gje ei djupare forståing for dei fysiske og kjemiske prosessane som er knytt til olje- og gassutvinning. Siste halvdel av studiet er også tverrfagleg, sjølv om det her også vert opna for valmoglegheit som gjev spesialisering mot meir spesifike fysiske, kjemiske eller geologiske problemstillingar innan petroleumsteknologien. Studieprogrammet skal utnytte forskning og ekspertise i fysikk, matematikk, kjemi, geofysikk og geologi til å utdanne kandidatar med teknologisk kompetanse i petroleumsteknologi, samt danne grunnlag for vidare spesialisering (mastergrad).</i></p>
<p>Læringsutbytte</p>	<p>SP_UTBYTTE</p>	<p>Kunnskap Etter fullført grad skal kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha eit solid fagleg fundament i filosofi, samanliknande politikk og økonomi som består av brei kjennskap til 	<p>Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) definerer læringsutbytte slik:</p>

<p>Required learning outcomes</p>		<p>sentrale idear, teoriar, omgrep og metodar i kvar av dei tre disiplinane</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha kunnskap om sentrale teoriar og problemstillingar innanfor etikk, politisk filosofi, vitenskapsteori, kunnskapsteori og språkfilosofi • ha kunnskap om dei politiske systema i ulike land, stats- og nasjonsbyggingsprosessar, samspelet mellom stat, politiske parti og ulike interessegrupper, og om ulike former for politisk deltaking og mobilisering • ha kunnskap om struktur og organisering av norsk og internasjonal økonomi; sentrale omgrep og analytiske resultat innanfor mikro- og makroøkonomi • ha kunnskap om grunnleggjande kvantitative og kvalitative metodar som vert nytta i samfunnsvitenskaplege analysar • ha djupare, meir omfattande kunnskap om forskning innanfor filosofi, samanliknande politikk eller samfunnsøkonomi, avhengig av vald spesialisering • ha kunnskap om korleis ein forskar innanfor filosofi, samanliknande politikk eller økonomi • ha forståing for korleis dei tre disiplinane skil seg frå og utfyller kvarandre i analysar av sosiale problemstillingar <p>Ferdigheiter</p> <p>Etter fullført grad skal kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kunne analysere fagleg litteratur kritisk • kunne formidle fagkunnskap og argumentere for eigne konklusjonar • kunne anvende grunnleggjande samfunnsvitenskaplege kvalitative og statistiske metodar • kunne gjennomføre forskning innanfor anten filosofi, samanliknande politikk eller samfunnsøkonomi, medrekna å formulere problemstillingar, hente inn relevant litteratur og informasjon og analysere denne, under rettleiing 	<p><i>Læringsutbytte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av ein læringsprosess.</i></p> <p>Derfor er læringsutbytte beskrive i kategoriane «kunnskap», «ferdigheiter» og «generell kompetanse».</p> <p>Læringsutbytte skal beskrivast i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket, som skil klårt mellom krav til læringsutbytte på høvesvis bachelor- og masternivå.</p> <p>Rammeverket byggjer på Benjamin Bloom sitt klassifiseringssystem for ulike læringsmål. Taksonomien hans klassifiserer også handlingsverb som er aktuelle i formulering av læringsutbytte på ulike nivå</p> <p>Bruk ei slik form at <u>beskrivinga kan overførast direkte til vitnemålet og Diploma Supplement.</u></p>
-----------------------------------	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • kunne reflektere over eige fagleg virke i analyse av filosofiske, politiske og samfunnsøkonomiske problemstillingar • kunne bruke fagleg skjønn innanfor filosofi, samaliknande politikk og samfunnsøkonomi føremålstenleg på eit breitt spekter av problemstillingar • kunne anvende kunnskap og ferdigheiter frå alle tre disiplinar for å analysere viktige samfunnsutfordringar og føreslå velbegrunna og kreative måtar å handtere dei på <p>Generell kompetanse Etter fullført grad skal kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ha evne til systematisk etisk refleksjon • ha innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillingar knytte til forskning, analyse og rådgjeving innan filosofi, politikk og økonomi, medrekna spørsmål om integritet, objektivitet og samfunnsansvar • kunne arbeide tverrfagleg og utveksle synspunkt med andre med bakgrunn innanfor filosofi, politikk og økonomi • kunne formidle fagkunnskap og fagleg grunngjevne synspunkt på ein presis og tilgjengeleg måte • kunne planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgåver og prosjekt som strekkjer seg over tid, både sjølvstendig og som deltakar i gruppe, i tråd med verdiar og retningslinjer for god vitenskapleg praksis, som openheit, etterretteleg og presisjon, og andre relevante etiske krav og retningslinjer • kjenne til nytenking i offentleg politikk og i akademia, og ha evne til å sjå moglegheiter for tverrfaglege tilnærmingar til komplekse utfordringar 	
Opptakskrav Admission requirements	SP_OPPTAK	Generell studiekompetanse eller realkompetanse.	Ta óg med eventuelle spesielle opptakskrav.

			Bruk ei slik form at <u>beskrivinga kan overførast direkte til vitnemålet og Diploma Supplement.</u>
Tilrådde forkunnskapar Recommended previous knowledge	SP_ANBFORK		Kan fyllast ut ved behov for å seie kva fagbakgrunn ein student bør ha for å ha eit godt grunnlag til studiet. <u>Døme:</u> Bachelor: <i>Gode forkunnskapar i matematikk er ein føremon. Vi tilrår matematikk på 3. klasse nivå frå vidaregåande skole.</i> Master: <i>Tilrådde emne frå bachelornivå er: ...</i>
Innføringsemne Introductory courses	SP_INNFORI		Berre for bachelorprogram. Ein fører opp dei innføringsemna som er obligatoriske for studieprogrammet i tillegg til ex. phil., som ex. fac. eller andre innføringsemne. Sjå UiBs studieforskrift for informasjon om krava til innhald og omfang.
Obligatoriske emne Compulsory units	SP_OBLIGAT	FPØ1: Etikk og samfunn (10sp) FPØ2: Samfunn, frihet og rettferdighet (10sp) FPØ3: Samfunnsvitenskapernes filosofi (10sp) FIL134: Kunnskap og språk (10sp) SAMPOL105: Stats- og nasjonsbygging (10sp) SAMPOL106: Politiske institusjoner i etablerte demokrati (10sp) SAMPOL107: Politisk mobilisering (10sp) MET103: Kvalitativ samfunnsvitenskapeleg metode (10sp) ECON110: Mikroøkonomiske grunnomgrep og marknadsteori (10sp) ECON130: Makroøkonomi (10sp) ECON140: Matematikk for økonomiker	Jf UiBs Studieforskrift for krav til innhald og omfang.

		ECON210: Videregående mikroøkonomi (10sp) ECON240: Statistikk og økonometri (10sp)	
Spesialisering Specialisation	SP_SPELIAL	Fordjuping i filosofi: FIL121: Filosofihistorie frå opplysningstida til 1900-tallet (10sp) FIL135: Vitenskap og virkelighet (10sp) FIL252: Bacheloroppgave i filosofi (10sp) Fordjuping i sammenliknende politikk: 20sp SAMPOL-emner på 200-nivå SAMPOL260: Bacheloroppgåve i sammenlikende politick Fordjuping i samfunnsøkonomi: ECON230: Internasjonal makroøkonomi ECON244: Anvendt økonometri ECON290A: Bacheloroppgave med rettleiing	Jf UiBs Studieforskrift.
Tilrådde valemne Recommended electives	SP_VALGFRI	<i>Liste over emne som er tilrådde i bachelorprogrammet:</i>	Jf UiBs Studieforskrift.
Rekkefølge for emne i studiet Sequential requirements, courses	SP_REKKEFO	1.semester: EXPHIL-SVSEM, FPØ1, ECON140 2.semester: SAMPOL106, SAMPOL107, ECON110 3.semester: FPØ2, SAMPOL105, ECON210 4.semester: ECON130, ECON240, MET103 5.semester: FIL121 og FIL135 ELLER 2x SAMPOL-emner på 200-nivå ELLER ECON230 og ECON244; og et valgfritt emne 6.semester: FIL134, FPØ3 og FIL252 ELLER SAMPOL260 ELLER ECON290A	Rekkefølga må gå fram av studieplanen.
Delstudium i utlandet Study period abroad	SP_DELSTUD		Avtalar med partnarar tilrådde av fakultetet, skal takast med her, - også for studium ved UNIS.

<p>Arbeids- og undervisningsformer</p> <p>Teaching and learning methods</p>	<p>SP_ARBUND</p> <p>(Erstatter SP_UNDMETO)</p>	<p>Programmet omfattar ulike undervisningsformer; til dømes forelesingar, seminar, gruppearbeid, øvingsoppgåver, skriftlege arbeid og individuell rettleiing.</p> <p>Sjå emneplanen for det einskilde emnet.</p>	<p>Generell beskriving av kva for arbeids- og undervisningsformer som hovudsakleg vert brukte i studietilbodet. Her tar ein utgangspunkt i arbeids- og undervisningsformene i emnebeskrivingane for emna i studieløpet.</p> <p><u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring, feltarbeid og oppgåver som studentane må løyse saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førelesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert med tilbakemelding frå undervisar og/eller medstudentar på skriftlege og munnlege arbeid undervegs i studiet.</i></p> <p>Dersom det finst krav om praksis, tar ein det med her.</p>
<p>Vurderingsformer</p> <p>Assessment methods</p>	<p>SP_VURDERI</p>	<p>Gjennom programmet blir studentane prøvd på ulike måtar, eksempelvis ved skuleeksamen, heimeeksamen, rettleia oppgåve og munnleg prøve.</p> <p>Sjå emneplanen for det einskilde emnet.</p>	<p>Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om det definerte læringsutbyttet er oppnådd. Her tar ein utgangspunkt i vurderingsformene i emnebeskrivingane for emna i studieløpet.</p> <p><u>Døme:</u> <i>Emna som inngår i studieløpet, nyttar hovudsakleg ulike kombinasjonar av følgjande vurderingsformer: heimeeksamen, skriftleg skoleeksamen og munnleg eksamen.</i></p>
<p>Litteraturliste</p>		<p>Litteraturliste finn du i Leganto.</p>	

Reading list		Litteraturlister for emna vil vere klare innan 01.07 / 01.12 for det komande semesteret.	
Karakterskala Grading scale	SP_KSKALA	Ved sensur av emna i programmet kan det bli nytta ein av to karakterskalaer: 1) A-F, der F er stryk 2) Bestått/ikkje bestått Sjå emneplanen for det einskilde emnet.	Ved UiB er det to typar karakterskalaer: <ul style="list-style-type: none"> • «bestått» / «ikkje bestått» • Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Bokstavkarakterar er mest utbreidde. Sjå elles UiBs Studieforskrift. <u>Døme:</u> <i>Emna som inngår i det tilrådde studieløpet vert karaktersett med bokstavkarakterar (A-F).</i>
Vitnemål og vitnemålstillegg Diploma and Diploma Supplement	SP_VITNEM	Vitnemål blir skrive ut etter at graden er fullført.	
Grunnlag for vidare studium Access to further studies	SP_KOMPETA	Bachelorprogrammet i FPØ med fordjuping i filosofi kvalifiserer for opptak til masterprogrammet i filosofi. Bachelorprogrammet i FPØ med fordjuping i samanliknande politikk kvalifiserer for opptak til masterprogrammet i samanliknande politikk. Bachelorprogrammet i FPØ med fordjuping i samfunnsøkonomi kvalifiserer for opptak til masterprogrammet i samfunnsøkonomi. Bachelorprogrammet i FPØ kvalifiserer for opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU).	For vidare studium på masternivå gjeld paragraf 4.1.1 i UiBs Studieforskrift (om Opptak og opptaksbehandling). <i>Sjå óg Mal for norske vitnemål og vitnemålstillegg.</i>
Relevans for arbeidsliv Employability	SP_ARBLREL	Bachelorprogrammet i FPØ gir særleg kompetanse til sjølvstendig kritisk analyse på tvers av faglege disiplinar. Denne tverrfaglege kompetansen gjer kandidatane godt rusta til å identifisere og analysere komplekse samfunnsproblem, forstå	Oversikt over ulike, moglege yrkesvegar.

		politiske og økonomiske prosessar i eit systematisk perspektiv, og utvikle gjennomtenkte løysingar på samfunnsutfordringar. Personar med denne kompetansen finn ein mellom anna i offentleg forvaltning og politiske institusjonar, i internasjonale organisasjonar, i det private næringslivet og finanssektoren, i konsulentbransjen, i interesse- og frivilligorganisasjonar, i medie- og kommunikasjonsbransjen, samt i forskings- og utgreiingsverksemdar. Kompetansen kan også vere relevant for stillingar som rådgjevar og analytikar i både offentlege og private verksemdar der evna til å kombinere analytisk djupne med brei samfunnsforståing kan vere ein verdifull eigenskap.	
Evaluering Evaluation	SP_EVALUER	Evaluering av programmet blir gjennomført i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.	Gjer greie for dei evalueringsformene som vanlegvis blir brukte på program- og emnenivå.
Skikkavurdering og autorisasjon Suitability and authorisation	SP_AUTORIS	Dette studieprogrammet har ikkje krav om skikkavurdering og autorisasjon.	Der dette er aktuelt. <u>Døme:</u> <u>Suitability assessment is required.</u>
Programansvarleg Programme committee	SP_FAGANSV	Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for same funksjonen, set ein inn den nemninga.
Administrativt ansvarleg Administrative responsibility	SP_ADMANSV	Det humanistiske fakultet v/Institutt for filosofi og førstesemesterstudium har det administrative ansvaret for studieprogrammet.	
Kontaktinformasjon Contact information	SP_KONTAKT	Ta gjerne kontakt med studierettleiar på programmet dersom du har spørsmål: studierettleiar@fof.uib.no Tlf 55 58 93 70	

Mal for forside til studieplanar ved UiB:

Studieplan for ..... (Namn på studieprogrammet, nynorsk)
..... (Navn på studieprogrammet, bokmål)
..... (Name of the programme of study, English)

Godkjenning:

Studieplanen er godkjend av:

Universitetsstyret: .....(dd.mm.år)
Programstyret: .....(dd.mm.år)
..... fakultet: .....(dd.mm.år)

Studieplanen vart justert: .....(dd.mm.år)

Evaluering:

Studieprogrammet vart sist evaluert: .....(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering: .....(dd.mm.år)

Emnebeskrivelser for emne i bachelorprogrammet i filosofi, politikk og økonomi

EXPHIL-SVSEM: https://www4.uib.no/studier/emner/exphil-svsem?start_semester=2025H

Kjerneemner:

ECON110: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ110>

ECON130: www4.uib.no/studier/emner/econ130

ECON140: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ140>

ECON210: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ210>

ECON240: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ240>

FIL134: <https://www4.uib.no/studier/emner/fil134>

FPØ1: Lagt ved

FPØ2: Lagt ved

FPØ3: Lagt ved

MET103: <https://www4.uib.no/studier/emner/met103>

SAMPOL106: <https://www4.uib.no/studier/emner/sampol106>

SAMPOL107: <https://www4.uib.no/studier/emner/sampol107>

SAMPOL105: <https://www4.uib.no/studier/emner/sampol105>

Fordypning filosofi:

FIL135: Lagt ved

FIL121: <https://www4.uib.no/studier/emner/fil121>

FIL252: <https://www4.uib.no/studier/emner/fil252>

Fordypning sammenliknende politikk:

To SAMPOL-emner på 200-nivå:

<https://www4.uib.no/studier/emner?nivaa=46&semester=autumn&keywords=SAMPOL>

SAMPOL260: <https://www4.uib.no/studier/emner/sampol260>

Fordypning samfunnsøkonomi:

ECON230: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ230>

ECON244: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ244>

ECON290A: <https://www4.uib.no/studier/emner/econ290a>

[FPØ1]

[FPØ2]

[FPO3]

[FIL135]

Mal for emnebeskrivingar ved Universitetet i Bergen

Ved Universitetet i Bergen skal studia vere organisert i studieprogram og emne. Eit studieprogram inkluderer fleire emne, som er omfatta av formell vurdering, og har studiepoeng knytt til seg som mål for omfanget av studentane sitt arbeid. Talet på studiepoeng for eit emne skal ordinært vere deleleg med 5, minste emneomfang skal ordinært vere 5 studiepoeng. Ei emnebeskriving er ein spesifikk plan for eitt av emna i eit studieprogram.

Studium ved UiB er regulerte gjennom [Forskrift om studium ved Universitetet i Bergen](#) (Studieforskrifta), og gjennom nasjonale krav som ligg til grunn. For omtale av nasjonale krav, sjå universitets- og høyskoleforskrifta kap. 1 og 2, sjå også søknadsskjema og rettleiingar på [opprette-studier](#) for nærare omtale. Sjå også UiB sitt [Kvalitetssystem for utdanning](#) kap 4., som omhandlar saksgangen for oppretting og nedlegging av studietilbod.

Om framside og struktur i malen

I tillegg til informasjonen i tabellen nedanfor, skal emnebeskrivinga innehalde følgjande informasjon: Dato for godkjenning, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent beskrivinga, dato for førre evaluering og neste planlagde evaluering av emnet. Denne informasjonen skal stå på framsida. Framsidemal ligg sist i dette dokumentet.

Eventuelle forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finst i kolonnen til høgre. Den må fjernast før emnebeskrivinga vert send til programstyre, institutt og fakultet. Kolonnen «Infotype» viser til kvar tekstane skal leggjast inn i Felles studentsystem (FS), som er eit studieadministrativt verktøy. Dei som har fagleg ansvar for å utvikle emnet, treng ikkje bry seg om infotypene.

Hugs å bruke engelsk der undervisningsspråket er engelsk

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Emnekode		FIL135	
Namn på emnet, nynorsk		Vitskap og verkelegheit	
Namn på emnet, bokmål		Vitenskap og virkelighet	
Namn på emnet, engelsk		Science and reality	
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	10 studiepoeng 10 credits	<u>Døme:</u> <i>Emnet X har et omfang på 30 studiepoeng og er normert til eitt semesters fulltidsstudium.</i>
Studienivå (studiesyklus) Level of Study	EB_NIVA	Bachelor	Bachelor/Master/Ph.d.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	Fulltid Full-time	Til dømes kan eit studieemne normert til eitt semester leggjast til rette for å gjennomførast på 2 semester. Det er då eit deltidstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	Norsk eller engelsk	
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	<i>Haust</i> <i>Autumn</i>	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED		Skal fyllast ut dersom undervisninga ikkje er ved UiB, i Bergen.
Mål og innhald Objectives and Content	EB_INNHOLD	Både filosofi og vitenskap forsøker å besvare spørsmål om verden og vår plass i den. Dette emnet har et todelt mål. Det første målet er å utforske denne typen spørsmål fra et filosofisk perspektiv. Emnet vil derfor formidle og utvikle forståelse for sentrale temaer i metafysikk. Metafysiske spørsmål er filosofiske spørsmål om hvordan verden egentlig er og hvordan vi mennesker passer inn i den. Eksisterer fortiden og framtiden? Kan vi ha fri vilje selv om framtiden er bestemt av fortiden og naturlovene?	Om innhald: Gi ei kort oversikt over faginnhaldet

		<p>Det andre målet er å utforske spørsmål om hvordan vitenskapen fungerer fra et filosofisk perspektiv og å forstå hva vitenskapen kan fortelle oss om hvordan verden er. Emnet vil derfor også formidle og utvikle forståelse for sentrale temaer i vitenskapsfilosofi. Hva kjennetegner vitenskap og hva skiller vitenskap fra andre måter å utforske verden på? Hva vil det si å gi en vitenskapelig forklaring av et fenomen?</p>	
<p>Læringsutbytte</p> <p>Learning Outcomes</p>	EB_UTBYTTE	<p><i>Kunnskap</i></p> <p>Etter fullført emne skal studenten ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oversikt over noen sentrale filosofiske temaer og debatter innenfor vitenskapsfilosofi og metafysikk; • kjennskap til viktige filosofiske bidrag til disse temaene og debattene; • en forståelse for begrep, argumenter og teorier som er relevante for disse temaene og debattene. <p><i>Ferdigheter</i></p> <p>Etter fullført emne skal studenten kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beskrive og forklare sentrale begrep, argumenter og teorier fra de filosofiske debattene innenfor metafysikk og vitenskapsfilosofi; • rekonstruere og evaluere argumenter og teorier fra de filosofiske debattene innenfor metafysikk og vitenskapsfilosofi og identifisere deres styrker og svakheter; • reflektere over og diskutere temaer og debatter i metafysikk og vitenskapsfilosofi; 	<p>Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) definerer læringsutbytte slik: <i>Læringsutbytte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av ein læringsprosess.</i> Derfor er læringsutbytte beskrevet i kategoriane «kunnskap», «ferdigheter» og «generell kompetanse».</p> <p>Læringsutbytte skal beskrives i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket. Om eit emne har læringsutbytte i ein eller fleire kategoriar avheng av innhaldet i emnet.</p> <p>Kvalifikasjonsrammeverket bygger på Benjamin Bloom sitt klassifiseringssystem for ulike læringsmål. Taksonomien hans klassifiserer også handlingsverb som er aktuelle i formulering av læringsutbytte på ulike nivå.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • kommunisere ideer knyttet til emnets innhold, både muntlig og skriftlig. <p><i>Kompetanse</i> Etter fullført emne skal studenten ha kompetanse til å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • delta i faglige debatter innen metafysikk og vitenskapsfilosofi; • ta videre utdanning i metafysikk og vitenskapsfilosofi. 	
Krav til forkunnskapar	EB_KRAV	Ingen	Krav til forkunnskapar, eventuelt andre emne som skal vere bestått før opptak til emnet. Skriv "Ingen" her dersom det ikkje finst slike krav.
Tilrådde forkunnskapar	EB_ANBKRAV		Kan fyllast ut om det trengst.
Studiepoengsreduksjon	EB_SPREDUK		Skal fyllast ut dersom emnet overlappar med andre emne.
Krav til studierett	EB_STUDRET	Emnet er ope for studentar med studierett ved Universitetet i Bergen.	Her kan ein informere t.d. om emnet er eit tilbod berre til studentar som er tatt opp til eit bestemt program.
Arbeids- og undervisningsformer	EB_ARBUND (Erstattar EB_UNDMETO)	<p>Undervisningen har form av ukentlige forelesninger og seminarer.</p> <p>Studentene vil bruke ca. 40 timer i klassen i løpet av semesteret, og ca. 8 timer per uke utenom klassen med emnerelaterte oppgaver.</p> <p>Klassetiden vil innebære forelesninger eller presentasjoner av faglærere, diskusjoner og gruppearbeid.</p>	<p>Arbeids- og undervisningsformer kan vere seminar, gruppearbeid, prosjekt, førelesningar, feltkurs, laboratoriekurs osv.</p> <p><u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring der studentane må finne løysingar saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førelesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert</i></p>

Teaching and Learning
Methods

*med tilbakemelding frå undervisar og/eller
medstudentar.*

Kravet til eit studieår (60 studiepoeng) er for studentane ved UiB 1600 arbeidstimar fordelt på 10 månader. Eitt – 1 – studiepoeng svarer til 26,7 arbeidstimar. Eit 15 studiepoengs emne har såleis 400 studietimar. Her reknar ein inn alle former for studierelatert arbeid. Tid til individuelt arbeid er det som blir att når ein trekkjer frå tida til organisert undervisning.

Obligatorisk undervisningsaktivitet Compulsory Assignments and Attendance	EB_OBLIGAT	Studentane må <ul style="list-style-type: none"> - delta på minimum 70% av førelesningane og minimum 70% av seminara. - fullføre minimum 5 skriftlege arbeid på om lag 500 ord kvar. Fristar blir sette av den einskilde undervisaren. Ei godkjenning av obligatoriske arbeidskrav er gyldig i tre semester frå og med det semesteret godkjenninga finner stad, jamfør ordinære reglar.	Her registrerer ein både krav om obligatorisk frammøte og obligatoriske arbeidskrav. NB! Ein brukar omgrepet «godkjent» for å registrere at krava er oppfylte.
Vurderingsformer Forms of Assessment	EB_VURDERI	<i>Skoleeksamen på 4 timer</i>	Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Vis gjerne til dei læringsutbyta som vurderingsformene skal vurdere oppnåinga av. Ta med faktainformasjon som er viktig for studenten, mellom anna om varigheit, vekting av dei ulike vurderingsdelane i høve til kvarandre, og elles ulike krav eller ordningar som gjeld her.
Hjelpemiddel til eksamen	EB_HJELPEM		Skal fyllast ut der det er aktuelt.

Examination Support Material			
Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Det vert nytta gradert karakterskala frå A til F, der F er stryk.	Det finst to karakterskalaer: ☐ «bestått» / «ikkje bestått» ☐ Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Jf. Universitets- og høgskolerådet: http://www.uhr.no/ressurser/temasider/karaktersystemet/1/tekst_som_beskriver_det_norske_karaktersystemet
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSSEM	Haust	Skriv "haust/vår" dersom det er tilbod om vurdering i både semestra.
Litteraturliste Reading List	EB_LEREM	<i>Litteraturlista vil vere klar innan 01.06. for haustsemesteret og 01.12. for vårsemesteret.</i>	NB! Litteraturlista ligg ikkje inne i sjølve emnebeskrivinga, noko som gjer at ho kan endrast utan emnebeskrivinga vert endra. Men ho <u>skal</u> , slik det står i tekstfeltet, vere lagd inn i MittUiB før 1. juni for haustsemesteret og før 1. desember for det påfølgjande vårsemesteret. Litteraturlista bør skilje tydeleg mellom kjernelitteratur og eventuell annan tilrådd litteratur. Lista kan óg gje eit oversyn over ulike former for digitale læringsressursar og verkyt som skal brukast.
Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	Emneevalueringar vert gjennomførte i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.	Kor ofte skal emnet evaluerast?
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	<i>Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet og alle emna der.</i>	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for programstyre, set ein inn den nemninga.

Emneansvarleg	EB_EMNANSV		
Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	.... fakultet ... v/ .... institutt ... har det administrative ansvaret for emnet og studieprogrammet.	
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	Studierettleiar kan kontaktast her: <u>Studierettleiar@xx-uib.no</u> Tlf 55 58 xx xx	

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for ..... (Namn på emnet, nynorsk)

..... (Navn på emnet,, bokmål)

..... (Name of the course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i samsvar med eigen praksis.):

Programstyret: .....(dd.mm.år)

Institutt for ..... : .....(dd.mm.år)

..... fakultet: .....(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert: .....(dd.mm.år) av .....

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert: .....(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering: .....(dd.mm.år)

Mal for emnebeskrivingar ved Universitetet i Bergen

Ved Universitetet i Bergen skal studia vere organisert i studieprogram og emne. Eit studieprogram inkluderer fleire emne, som er omfatta av formell vurdering, og har studiepoeng knytt til seg som mål for omfanget av studentane sitt arbeid. Talet på studiepoeng for eit emne skal ordinært vere deleleg med 5, minste emneomfang skal ordinært vere 5 studiepoeng. Ei emnebeskriving er ein spesifikk plan for eitt av emna i eit studieprogram.

Studium ved UiB er regulerte gjennom [Forskrift om studium ved Universitetet i Bergen](#) (Studieforskrifta), og gjennom nasjonale krav som ligg til grunn. For omtale av nasjonale krav, sjå universitets- og høyskoleforskrifta kap. 1 og 2, sjå også søknadsskjema og rettleiingar på [opprette-studier](#) for nærare omtale. Sjå også UiB sitt [Kvalitetssystem for utdanning](#) kap 4., som omhandlar saksgangen for oppretting og nedlegging av studietilbod.

Om framside og struktur i malen

I tillegg til informasjonen i tabellen nedanfor, skal emnebeskrivinga innehalde følgjande informasjon: Dato for godkjenning, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent beskrivinga, dato for førre evaluering og neste planlagde evaluering av emnet. Denne informasjonen skal stå på framsida. Framsidemal ligg sist i dette dokumentet.

Eventuelle forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finst i kolonnen til høgre. Den må fjernast før emnebeskrivinga vert send til programstyre, institutt og fakultet. Kolonnen «Infotype» viser til kvar tekstane skal leggjast inn i Felles studentsystem (FS), som er eit studieadministrativt verktøy. Dei som har fagleg ansvar for å utvikle emnet, treng ikkje bry seg om infotypene.

Hugs å bruke engelsk der undervisningsspråket er engelsk

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Emnekode		FPØ???	
Namn på emnet, nynorsk		Etikk og samfunn	
Namn på emnet, bokmål		Etikk og samfunn	
Namn på emnet, engelsk		Ethics and society	
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	10 studiepoeng 10 credits	<u>Døme:</u> <i>Emnet X har et omfang på 30 studiepoeng og er normert til eitt semesters fulltidsstudium.</i>
Studienivå (studiesyklus) Level of Study	EB_NIVA	Bachelor	Bachelor/Master/Ph.d.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	Fulltid Full-time	Til dømes kan eit studieemne normert til eitt semester leggjast til rette for å gjennomførast på 2 semester. Det er då eit deltidstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	Norsk eller engelsk	
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	<i>Haust</i> <i>Autumn</i>	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED		Skal fyllast ut dersom undervisninga ikkje er ved UiB, i Bergen.
Mål og innhald Objectives and Content	EB_INNHOLD	Emnet gir en grundig innføring i moralfilosofi, med vekt på sentrale etiske teorier som konsekvensetikk, deontologi og dydsetikk. Det behandler også grunnleggende begreper som velferd, moralsk status og rettigheter. Med utgangspunkt i disse teoretiske perspektivene lærer studentene å anvende etisk tenkning på viktige etiske og samfunnsmessige spørsmål, med særlig vekt på hvordan etisk refleksjon kan bidra til utformingen av offentlig politikk. Emnet undersøker også hvordan etisk tenkning	Om innhald: Gi ei kort oversikt over faginnhaldet

		<p>samspiller med innsikter fra statsvitenskap og økonomi. På denne måten begynner studentene å utvikle et integrert, tverrfaglig rammeverk for å analysere og håndtere komplekse politiske utfordringer.</p> <p>Emnet inkluderer seminarer med fokus på utvikling av akademiske lese- og skriveferdigheter, og studentene vil få veiledning i bruk av hjelpeverktøy som kunstig intelligens.</p>	
<p>Læringsutbytte</p> <p>Learning Outcomes</p>	EB_UTBYTTE	<p><i>Kunnskap</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet, skal studenten ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en oversikt over sentrale temaer innen moralfilosofi; • forståelse for de sentrale begrepene, spørsmålene, argumentene, teoriene og tradisjonene knyttet til disse temaer; • forståelse av hvordan disse begrepene, spørsmålene, argumentene, teoriene og tradisjonene er knyttet til aktuelle etiske og samfunnsmessige spørsmål; • forståelse av hvordan etiske refleksjon kan bidra til utforming av offentlig politikk; • kjennskap til viktig faglitteratur relatert til disse temaene; • kjennskap til ulike teknologiske hjelpemiddel og hva de kan brukes til. <p><i>Ferdigheter</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet, skal studenten kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare sentrale begreper, spørsmål, argumenter, teorier og tradisjoner innen moralfilosofi; • identifisere styrker og svakheter ved ulike synspunkter innen disse feltene; 	<p>Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) definerer læringsutbytte slik: <i>Læringsutbytte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av ein læringsprosess.</i> Derfor er læringsutbytte beskrevet i kategoriane «kunnskap», «ferdigheter» og «generell kompetanse».</p> <p>Læringsutbytte skal beskrives i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket. Om eit emne har læringsutbytte i ein eller fleire kategoriar avheng av innhaldet i emnet.</p> <p>Kvalifikasjonsrammeverket bygger på Benjamin Bloom sitt klassifiseringssystem for ulike læringsmål. Taksonomien hans klassifiserer også handlingsverb som er aktuelle i formulering av læringsutbytte på ulike nivå.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • anvende sentrale begreper, argumenter og teorier innen moralfilosofi til debatter om aktuelle etiske og samfunnmessige spørsmål; • reflektere etisk over spørsmål knyttet til offentlig politikk; • reflektere over sammenhengene mellom etikk, statsvitenskap og økonomi i utformingen av offentlig politikk • kommunisere ideer knyttet til emnets innhold, både muntlig og skriftlig. <p><i>Kompetanse</i> Etter å ha fullført emnet, skal studenten kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • delta i faglige debatter innen moralfilosofi og anvendt etikk; • bidra med filosofiske innsikter i offentlige debatter om etiske og samfunnmessige spørsmål, særlig spørsmål knyttet til offentlig politikk. 	
Krav til forkunnskapar	EB_KRAV	Ingen	Krav til forkunnskapar, eventuelt andre emne som skal vere bestått før opptak til emnet. Skriv "Ingen" her dersom det ikkje finst slike krav.
Tilrådde forkunnskapar	EB_ANBKRAV	Ingen	Kan fyllast ut om det trengst.
Studiepoensreduksjon	EB_SPREDUK	FIL130, FIL128, FIL228	Skal fyllast ut dersom emnet overlappar med andre emne.
Krav til studierett	EB_STUDRET	Emnet er ope for studentar med opptak til bachelorprogrammet I filosofi, politikk og økonomi	Her kan ein informere t.d. om emnet er eit tilbod berre til studentar som er tatt opp til eit bestemt program.
Arbeids- og undervisningsformer	EB_ARBUND	Forelesninger og seminarer	

<p>Teaching and Learning Methods</p>	<p>(Erstatter EB_UNDMETO)</p>		<p>Arbeids- og undervisningsformer kan vere seminar, gruppearbeid, prosjekt, førelesningar, feltkurs, laboratoriekurs osv.</p> <p><u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring der studentane må finne løysingar saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førelesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert med tilbakemelding frå undervisar og/eller medstudentar.</i></p> <p>Kravet til eit studieår (60 studiepoeng) er for studentane ved UiB 1600 arbeidstimar fordelt på 10 månader. Eitt – 1 – studiepoeng svarer til 26,7 arbeidstimar. Eit 15 studiepoengs emne har såleis 400 studietimar. Her reknar ein inn alle former for studierelatert arbeid. Tid til individuelt arbeid er det som blir att når ein trekkjer frå tida til organisert undervisning.</p>
<p>Obligatorisk undervisningsaktivitet</p> <p>Compulsory Assignments and Attendance</p>	<p>EB_OBLIGAT</p>	<p>Studentane må</p> <ul style="list-style-type: none"> - delta på minimum 70% av førelesningane og minimum 70% av seminarane - fullføre minimum 3 skriftlege arbeid på om lag 300 ord kvar. Fristar blir sette av den einskilde undervisaren - gi munnleg presentasjon 	<p>Her registrerer ein både krav om obligatorisk frammøte og obligatoriske arbeidskrav.</p> <p>NB! Ein brukar omgrepet «godkjent» for å registrere at krava er oppfylte.</p>

		Ei godkjenning av obligatoriske arbeidskrav er gyldig i tre semester frå og med det semesteret godkjenninga finner stad, jamfør ordinære reglar.	
Vurderingsformer Forms of Assessment	EB_VURDERI	<i>Skoleeksamen på 4 timer</i>	Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Vis gjerne til dei læringsutbyta som vurderingsformene skal vurdere oppnåinga av. Ta med faktainformasjon som er viktig for studenten, mellom anna om varigheit, vekting av dei ulike vurderingsdelane i høve til kvarandre, og elles ulike krav eller ordningar som gjeld her.
Hjelpemiddel til eksamen Examination Support Material	EB_HJELPEM		Skal fyllast ut der det er aktuelt.
Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Det vert nytta gradert karakterskala frå A til F, der F er stryk.	Det finst to karakterskalaer: ☐ «bestått» / «ikkje bestått» ☐ Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Jf. Universitets- og høgskolerådet: http://www.uhr.no/ressurser/temasider/karaktersystemet/1/tekst_som_beskriver_det_norske_karaktersystemet
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSEM	Haust	Skriv "haust/vår" dersom det er tilbod om vurdering i både semestra.
Litteraturliste	EB_LEREM	<i>Litteraturlista vil vere klar innan 01.06. for haustsemesteret og 01.12. for vårsemesteret.</i>	NB! Litteraturlista ligg ikkje inne i sjølve emnebeskrivinga, noko som gjer at ho kan endrast utan emnebeskrivinga vert endra. Men ho <u>skal</u> , slik det står i tekstfeltet, vere lagd inn i MittUiB før 1. juni for haustsemesteret og før 1. desember for det påfølgjande vårsemesteret.

Reading List			Litteraturlista bør skilje tydeleg mellom kjernelitteratur og eventuell annan tilrådd litteratur. Lista kan óg gje eit oversyn over ulike former for digitale læringsressursar og verky som skal brukast.
Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	Emneevalueringar vert gjennomførte i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.	Kor ofte skal emnet evaluerast?
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	<i>Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet og alle emna der.</i>	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for programstyre, set ein inn den nemninga.
Emneansvarleg	EB_EMNANSV		
Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	<i>.... fakultet ... v/ .... institutt ... har det administrative ansvaret for emnet og studieprogrammet.</i>	
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	<i>Studierettleiar kan kontaktast her: <u>Studierettleiar@xx-uib.no</u> Tlf 55 58 xx xx</i>	

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for ..... (Namn på emnet, nynorsk)

..... (Navn på emnet,, bokmål)

..... (Name of the course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i samsvar med eigen praksis.):

Programstyret: .....(dd.mm.år)

Institutt for ..... : .....(dd.mm.år)

..... fakultet: .....(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert: .....(dd.mm.år) av .....

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert: .....(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering: .....(dd.mm.år)

Mal for emnebeskrivingar ved Universitetet i Bergen

Ved Universitetet i Bergen skal studia vere organisert i studieprogram og emne. Eit studieprogram inkluderer fleire emne, som er omfatta av formell vurdering, og har studiepoeng knytt til seg som mål for omfanget av studentane sitt arbeid. Talet på studiepoeng for eit emne skal ordinært vere deleleg med 5, minste emneomfang skal ordinært vere 5 studiepoeng. Ei emnebeskriving er ein spesifikk plan for eitt av emna i eit studieprogram.

Studium ved UiB er regulerte gjennom [Forskrift om studium ved Universitetet i Bergen](#) (Studieforskrifta), og gjennom nasjonale krav som ligg til grunn. For omtale av nasjonale krav, sjå universitets- og høyskoleforskrifta kap. 1 og 2, sjå også søknadsskjema og rettleiingar på [opprette-studier](#) for nærare omtale. Sjå også UiB sitt [Kvalitetssystem for utdanning](#) kap 4., som omhandlar saksgangen for oppretting og nedlegging av studietilbod.

Om framside og struktur i malen

I tillegg til informasjonen i tabellen nedanfor, skal emnebeskrivinga innehalde følgjande informasjon: Dato for godkjenning, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent beskrivinga, dato for førre evaluering og neste planlagde evaluering av emnet. Denne informasjonen skal stå på framsida. Framsidemal ligg sist i dette dokumentet.

Eventuelle forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finst i kolonnen til høgre. Den må fjernast før emnebeskrivinga vert send til programstyre, institutt og fakultet. Kolonnen «Infotype» viser til kvar tekstane skal leggjast inn i Felles studentsystem (FS), som er eit studieadministrativt verktøy. Dei som har fagleg ansvar for å utvikle emnet, treng ikkje bry seg om infotypene.

Hugs å bruke engelsk der undervisningsspråket er engelsk

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Emnekode		FPØ???	
Namn på emnet, nynorsk		Samfunn, fridom og rettferd	
Namn på emnet, bokmål		Samfunn, frihet og rettferdighet	
Namn på emnet, engelsk		Society, freedom, and justice	
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	10 studiepoeng 10 credits	<u>Døme:</u> <i>Emnet X har et omfang på 30 studiepoeng og er normert til eitt semesters fulltidsstudium.</i>
Studienivå (studiesyklus) Level of Study	EB_NIVA	Bachelor	Bachelor/Master/Ph.d.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	Fulltid Full-time	Til dømes kan eit studieemne normert til eitt semester leggjast til rette for å gjennomførast på 2 semester. Det er då eit deltidstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	Norsk eller engelsk	
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	<i>Haust</i> <i>Autumn</i>	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED		Skal fyllast ut dersom undervisninga ikkje er ved UiB, i Bergen.
Mål og innhald Objectives and Content	EB_INNHOLD	<p> Dette emnet gir en introduksjon til sentrale temaer innenfor politisk filosofi, med fokus på grunnleggende normative spørsmål vedrørende staten. Vi begynner med å utforske innflytelsesrike teorier om statens formål og hvordan statens politiske myndighet kan rettferdiggjøres. Deretter tar vi opp spørsmål om styring – spesielt hva det betyr for en stat å være demokratisk og hvorfor dette er viktig. Vi vender oss så til de politiske idealene om frihet og likhet, og vurderer hvordan de forholder seg til </p>	<p> Om innhald: Gi ei kort oversikt over faginnhaldet </p>

		<p>hverandre og til rettferdighetsbegrepet. Vi vil se på ulike dimensjoner ved sosial rettferdighet, inkludert økonomisk rettferdighet, kjønnsrettferdighet, raserettferdighet og intergenerasjonell rettferdighet. Emnelitteraturen vil inkludere både klassiske og moderne tekster, og undervisningen vil ta form av ukentlige forelesninger og seminarer.</p>	
<p>Læringsutbytte</p> <p>Learning Outcomes</p>	<p>EB_UTBYTTE</p>	<p><i>Kunnskap</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet, skal studenten ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> • en oversikt over sentrale temaer innen politisk filosofi; • forståelse for de sentrale begrepene, spørsmålene, argumentene, teoriene og tradisjonene knyttet til disse temaer og til politisk filosofi generelt; • forståelse av hvordan disse begrepene, spørsmålene, argumentene, teoriene og tradisjonene er knyttet til aktuelle politiske spørsmål; • kjennskap til viktig faglitteratur relatert til disse temaene. <p><i>Ferdigheter</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet, skal studenten kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare sentrale begreper, spørsmål, argumenter, teorier og tradisjoner innen politisk filosofi; • identifisere styrker og svakheter ved ulike synspunkter innen disse feltene; • anvende sentrale begreper, argumenter og teorier innen politisk filosofi til debatter om aktuelle politiske spørsmål; • kommunisere ideer knyttet til emnets innhold, både muntlig og skriftlig. <p><i>Kompetanse</i></p>	<p>Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) definerer læringsutbytte slik: <i>Læringsutbytte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av ein læringsprosess.</i> Derfor er læringsutbytte beskrive i kategoriane «kunnskap», «ferdigheter» og «generell kompetanse».</p> <p>Læringsutbytte skal beskrivast i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket. Om eit emne har læringsutbytte i ein eller fleire kategoriar avheng av innhaldet i emnet.</p> <p>Kvalifikasjonsrammeverket byggjer på Benjamin Bloom sitt klassifiseringssystem for ulike læringsmål. Taksonomien hans klassifiserer også handlingsverb som er aktuelle i formulering av læringsutbytte på ulike nivå.</p>

		Etter å ha fullført emnet, skal studenten kunne: <ul style="list-style-type: none"> • delta i faglige debatter innen politisk filosofi; • bidra med filosofiske innsikter i offentlige debatter om politisk myndighet, demokrati og sosial rettferdighet; 	
Krav til forkunnskapar	EB_KRAV	Ingen	Krav til forkunnskapar, eventuelt andre emne som skal vere bestått før opptak til emnet. Skriv "Ingen" her dersom det ikkje finst slike krav.
Tilrådde forkunnskapar	EB_ANBKRAV	FIL130 eller FPØ1	Kan fyllast ut om det trengst.
Studiepoengsreduksjon	EB_SPREDUK		Skal fyllast ut dersom emnet overlappar med andre emne.
Krav til studierett	EB_STUDRET	Emnet er ope for studentar med studierett ved Universitetet i Bergen.	Her kan ein informere t.d. om emnet er eit tilbod berre til studentar som er tatt opp til eit bestemt program.
Arbeids- og undervisningsformer	EB_ARBUND (Erstattar EB_UNDMETO)	Forelesninger og seminarer	Arbeids- og undervisningsformer kan vere seminar, gruppearbeid, prosjekt, førelesningar, feltkurs, laboratoriekurs osv. <u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring der studentane må finne løysingar saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førelesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert med tilbakemelding frå undervisar og/eller medstudentar.</i>

Teaching and Learning
Methods

Kravet til eit studieår (60 studiepoeng) er for studentane ved UiB 1600 arbeidstimar fordelt på 10 månader. Eitt – 1 – studiepoeng svarer til 26,7 arbeidstimar. Eit 15 studiepoengs emne har såleis 400 studietimar. Her reknar ein inn alle former for studierelatert arbeid. Tid til individuelt arbeid er det som blir att når ein trekkjer frå tida til organisert undervisning.

<p>Obligatorisk undervisningsaktivitet</p> <p>Compulsory Assignments and Attendance</p>	<p>EB_OBLIGAT</p>	<p>Studentane må</p> <ul style="list-style-type: none"> - delta på minimum 70% av førelesningane og minimum 70% av seminara. - fullføre minimum 5 skriftlege arbeid på om lag 300 ord kvar. Fristar blir sette av den einskilde undervisaren. <p>Ei godkjenning av obligatoriske arbeidskrav er gyldig i tre semester frå og med det semesteret godkjenninga finner stad, jamfør ordinære reglar.</p>	<p>Her registrerer ein både krav om obligatorisk frammøte og obligatoriske arbeidskrav.</p> <p>NB! Ein brukar omgrepet «godkjent» for å registrere at krava er oppfylte.</p>
<p>Vurderingsformer</p> <p>Forms of Assessment</p>	<p>EB_VURDERI</p>	<p><i>Munnleg eksamen</i></p>	<p>Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Vis gjerne til dei læringsutbyta som vurderingsformene skal vurdere oppnåinga av.</p> <p>Ta med faktainformasjon som er viktig for studenten, mellom anna om varigheit, vekting av dei ulike vurderingsdelane i høve til kvarandre, og elles ulike krav eller ordningar som gjeld her.</p>
<p>Hjelpemiddel til eksamen</p> <p>Examination Support Material</p>	<p>EB_HJELPEM</p>		<p>Skal fyllast ut der det er aktuelt.</p>

Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Det vert nytta gradert karakterskala frå A til F, der F er stryk.	Det finst to karakterskalaer: ☐ «bestått» / «ikkje bestått» ☐ Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Jf. Universitets- og høgskolerådet: http://www.uhr.no/ressurser/temasider/karaktersystemet/emet_1/tekst_som_beskriver_det_norske_karaktersystemet
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSEM	Haust	Skriv "haust/vår" dersom det er tilbod om vurdering i både semestra.
Litteraturliste Reading List	EB_LEREM	<i>Litteraturlista vil vere klar innan 01.06. for haustsemesteret og 01.12. for vårsemesteret.</i>	NB! Litteraturlista ligg ikkje inne i sjølve emnebeskrivinga, noko som gjer at ho kan endrast utan emnebeskrivinga vert endra. Men ho <u>skal</u> , slik det står i tekstfeltet, vere lagd inn i MittUiB før 1. juni for haustsemesteret og før 1. desember for det påfølgjande vårsemesteret. Litteraturlista bør skilje tydeleg mellom kjernelitteratur og eventuell annan tilrådd litteratur. Lista kan óg gje eit oversyn over ulike former for digitale læringsressursar og verkty som skal brukast.
Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	Emneevalueringar vert gjennomførte i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.	Kor ofte skal emnet evaluerast?
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	<i>Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet og alle emna der.</i>	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for programstyre, set ein inn den nemninga.
Emneansvarleg	EB_EMNANSV		

Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	.... fakultet ... v/ .... institutt ... har det administrative ansvaret for emnet og studieprogrammet.	
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	Studierettleiar kan kontaktast her: <u>Studierettleiar@xx-uib.no</u> Tlf 55 58 xx xx	

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for ..... (Namn på emnet, nynorsk)
..... (Navn på emnet,, bokmål)
..... (Name of the course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i samsvar med eigen praksis.):

Programstyret: .....(dd.mm.år)

Institutt for ..... : .....(dd.mm.år)

..... fakultet: .....(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert: .....(dd.mm.år) av .....

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert: .....(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering: .....(dd.mm.år)

Mal for emnebeskrivingar ved Universitetet i Bergen

Ved Universitetet i Bergen skal studia vere organisert i studieprogram og emne. Eit studieprogram inkluderer fleire emne, som er omfatta av formell vurdering, og har studiepoeng knytt til seg som mål for omfanget av studentane sitt arbeid. Talet på studiepoeng for eit emne skal ordinært vere deleleg med 5, minste emneomfang skal ordinært vere 5 studiepoeng. Ei emnebeskriving er ein spesifikk plan for eitt av emna i eit studieprogram.

Studium ved UiB er regulerte gjennom [Forskrift om studium ved Universitetet i Bergen](#) (Studieforskrifta), og gjennom nasjonale krav som ligg til grunn. For omtale av nasjonale krav, sjå universitets- og høyskoleforskrifta kap. 1 og 2, sjå også søknadsskjema og rettleiingar på [opprette-studier](#) for nærare omtale. Sjå også UiB sitt [Kvalitetssystem for utdanning](#) kap 4., som omhandlar saksgangen for oppretting og nedlegging av studietilbod.

Om framside og struktur i malen

I tillegg til informasjonen i tabellen nedanfor, skal emnebeskrivinga innehalde følgjande informasjon: Dato for godkjenning, dato for eventuelle justeringar, namn på instans som har godkjent beskrivinga, dato for førre evaluering og neste planlagde evaluering av emnet. Denne informasjonen skal stå på framsida. Framsidemal ligg sist i dette dokumentet.

Eventuelle forslag til tekst står i kursiv i kolonnen «Tekst». Rettleiing og nokre døme finst i kolonnen til høgre. Den må fjernast før emnebeskrivinga vert send til programstyre, institutt og fakultet. Kolonnen «Infotype» viser til kvar tekstane skal leggjast inn i Felles studentsystem (FS), som er eit studieadministrativt verktøy. Dei som har fagleg ansvar for å utvikle emnet, treng ikkje bry seg om infotypene.

Hugs å bruke engelsk der undervisningsspråket er engelsk

Kategori	Infotype	Tekst	Rettleiing og døme
Emnekode		FPØ???	
Namn på emnet, nynorsk		Samfunnsvitskapenes filosofi	
Namn på emnet, bokmål		Samfunnsvitskapenes filosofi	
Namn på emnet, engelsk		Philosophy of the social sciences	
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	10 studiepoeng 10 credits	<u>Døme:</u> <i>Emnet X har et omfang på 30 studiepoeng og er normert til eitt semesters fulltidsstudium.</i>
Studienivå (studiesyklus) Level of Study	EB_NIVA	Bachelor	Bachelor/Master/Ph.d.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	Fulltid Full-time	Til dømes kan eit studieemne normert til eitt semester leggjast til rette for å gjennomførast på 2 semester. Det er då eit deltidsstudium med 50% studieprogresjon.
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	Norsk eller engelsk	
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	<i>Vår</i> <i>Spring</i>	<u>Døme:</u> <i>Haust.</i> <i>Vår.</i> <i>Haust og/eller vår.</i>
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED		Skal fyllast ut dersom undervisninga ikkje er ved UiB, i Bergen.
Mål og innhald Objectives and Content	EB_INNHOLD	<p>Dette emnet gir en introduksjon til samfunnsvitenskapenes filosofi med særlig søkelys på statsvitenskap og økonomi. Temaer som vil bli diskutert fra et filosofisk perspektiv inkluderer: kvalitative, kvantitative og kombinerte datainnsamlingsmetoder, den eksperimentelle metode, prosesssporing, statistisk analyse, interpretivisme, rasjonell aktør teori, metodologisk individualisme versus holisme,</p>	Om innhald: Gi ei kort oversikt over faginnhaldet

		<p>forklaringer og modeller, verdiers rolle i forskningen, generalisering av forskningsresultater, evidensbasert kunnskap; og samfunnsvitenskapenes rolle i samfunnet. Emnet vil primært ta for seg nyere diskusjoner rundt disse temaer. Studentene vil utvikle kritiske ferdigheter for å analysere filosofiske spørsmål som reises av statsvitenskap og økonomi, og av samfunnsvitenskapene mer generelt.</p>	
<p>Læringsutbytte</p> <p>Learning Outcomes</p>	<p>EB_UTBYTTE</p>	<p><i>Kunnskap</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet, skal studenten ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> - en oversikt over sentrale temaer innenfor samfunnsvitenskapenes filosofi med spesielt fokus på politisk vitenskap og økonomi; - forståelsen for viktige begreper, posisjoner og argumenter relatert til de ulike temaene; - kjennskap til den nyere filosofiske litteratur relatert til disse temaene. <p><i>Ferdigheter</i></p> <p>Etter å ha fullført emnet skal studenten kunne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forklare sentrale temaer, posisjoner, begreper, og argumenter innenfor samfunnsvitenskapenes filosofi; - identifisere styrker og svakheter ved ulike posisjoner og argumenter knyttet til temaene; - kommunisere temaene og diskusjonene rundt dem både muntlig og skriftlig. <p><i>Kompetanse</i></p>	<p>Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR) definerer læringsutbytte slik: <i>Læringsutbytte er det ein person veit, kan og er i stand til å gjere som eit resultat av ein læringsprosess.</i> Derfor er læringsutbytte beskrevet i kategoriene «kunnskap», «ferdigheter» og «generell kompetanse».</p> <p>Læringsutbytte skal beskrives i samsvar med kvalifikasjonsrammeverket. Om eit emne har læringsutbytte i ein eller fleire kategoriar avheng av innhaldet i emnet.</p> <p>Kvalifikasjonsrammeverket byggjer på Benjamin Bloom sitt klassifiseringssystem for ulike læringsmål. Taksonomien hans klassifiserer også handlingsverb som er aktuelle i formulering av læringsutbytte på ulike nivå.</p>

		Etter å ha fullført emnet, skal studenten kunne: <ul style="list-style-type: none"> - delta i faglige debatter om samfunnsvitenskapenes filosofi; - bidra med filosofiske innsikter i offentlige debatter om samfunnsvitenskapenes filosofi. 	
Krav til forkunnskapar	EB_KRAV	FPØ2, MET103, og ECON240, eller tilsvarende.	Krav til forkunnskapar, eventuelt andre emne som skal vere bestått før opptak til emnet. Skriv "Ingen" her dersom det ikkje finst slike krav.
Tilrådde forkunnskapar	EB_ANBKRAV		Kan fyllast ut om det trengst.
Studiepoengsreduksjon	EB_SPREDUK	FIL248	Skal fyllast ut dersom emnet overlappar med andre emne.
Krav til studierett	EB_STUDRET	Emnet er ope for studentar med opptak til bachelorprogrammet I filosofi, politikk og økonomi	Her kan ein informere t.d. om emnet er eit tilbod berre til studentar som er tatt opp til eit bestemt program.
Arbeids- og undervisningsformer	EB_ARBUND	Forelesninger og seminarer	Arbeids- og undervisningsformer kan vere seminar, gruppearbeid, prosjekt, førellesningar, feltkurs, laboratoriekurs osv. <u>Døme:</u> <i>Det vert brukt arbeids- og undervisningsformer som leggjer til rette for studentaktivitet, til dømes problembasert læring der studentane må finne løysingar saman med ein eller fleire medstudentar. Undervisninga omfattar og førellesingar og seminarundervisning i mindre grupper - kombinert med tilbakemelding frå undervisar og/eller medstudentar.</i>
	(Erstattar EB_UNDMETO)		
Teaching and Learning Methods			

			<p>Kravet til eit studieår (60 studiepoeng) er for studentane ved UiB 1600 arbeidstimar fordelt på 10 månader. Eitt – 1 – studiepoeng svarer til 26,7 arbeidstimar. Eit 15 studiepoengs emne har såleis 400 studietimar. Her reknar ein inn alle former for studierelatert arbeid. Tid til individuelt arbeid er det som blir att når ein trekkjer frå tida til organisert undervisning.</p>
<p>Obligatorisk undervisningsaktivitet</p> <p>Compulsory Assignments and Attendance</p>	EB_OBLIGAT	<p>Studentane må</p> <ul style="list-style-type: none"> - delta på minimum 70% av førelisningane og minimum 70% av seminara. - fullføre minimum 5 skriftlege arbeid på om lag 300 ord kvar. Fristar blir sette av den einskilde undervisaren. <p>Ei godkjenning av obligatoriske arbeidskrav er gyldig i tre semester frå og med det semesteret godkjenninga finner stad, jamfør ordinære reglar.</p>	<p>Her registrerer ein både krav om obligatorisk frammøte og obligatoriske arbeidskrav.</p> <p>NB! Ein brukar omgrepet «godkjent» for å registrere at krava er oppfylte.</p>
<p>Vurderingsformer</p> <p>Forms of Assessment</p>	EB_VURDERI	<p>Munnleg eksamen</p>	<p>Gi ei oversikt over vurderingsformene som blir brukte for å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Vis gjerne til dei læringsutbyta som vurderingsformene skal vurdere oppninga av.</p> <p>Ta med faktainformasjon som er viktig for studenten, mellom anna om varigheit, vekting av dei ulike vurderingsdelane i høve til kvarandre, og elles ulike krav eller ordningar som gjeld her.</p>
<p>Hjelpemiddel til eksamen</p>	EB_HJELPEM		<p>Skal fyllast ut der det er aktuelt.</p>

Examination Support Material			
Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Det vert nytta gradert karakterskala frå A til F, der F er stryk.	Det finst to karakterskalaer: ☐ «bestått» / «ikkje bestått» ☐ Bokstavkarakterar med skalaen A, B, C, D, E, F Jf. Universitets- og høgskolerådet: http://www.uhr.no/ressurser/temasider/karaktersystemet/1/tekst_som_beskriver_det_norske_karaktersystemet
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSSEM	Vår	Skriv "haust/vår" dersom det er tilbod om vurdering i både semestra.
Litteraturliste Reading List	EB_LEREM	<i>Litteraturlista vil vere klar innan 01.06. for haustsemesteret og 01.12. for vårsemesteret.</i>	NB! Litteraturlista ligg ikkje inne i sjølve emnebeskrivinga, noko som gjer at ho kan endrast utan emnebeskrivinga vert endra. Men ho <u>skal</u> , slik det står i tekstfeltet, vere lagd inn i MittUiB før 1. juni for haustsemesteret og før 1. desember for det påfølgjande vårsemesteret. Litteraturlista bør skilje tydeleg mellom kjernelitteratur og eventuell annan tilrådd litteratur. Lista kan óg gje eit oversyn over ulike former for digitale læringsressursar og verkyt som skal brukast.
Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	Emneevalueringar vert gjennomførte i tråd med UiB sitt kvalitetssikringssystem.	Kor ofte skal emnet evaluerast?
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	<i>Programstyret har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet og alle emna der.</i>	Dersom fakultetet brukar ei anna nemning for programstyre, set ein inn den nemninga.

Emneansvarleg	EB_EMNANSV		
Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	.... fakultet ... v/ .... institutt ... har det administrative ansvaret for emnet og studieprogrammet.	
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	Studierettleiar kan kontaktast her: <u>Studierettleiar@xx-uib.no</u> Tlf 55 58 xx xx	

Mal for forside til emnebeskrivingar ved UiB:

Emnebeskriving for ..... (Namn på emnet, nynorsk)

..... (Navn på emnet,, bokmål)

..... (Name of the course, English)

Godkjenning:

Emnebeskrivinga er godkjend av (Fakultetet brukar nemningar for godkjenningsorgan i samsvar med eigen praksis.):

Programstyret: .....(dd.mm.år)

Institutt for ..... : .....(dd.mm.år)

..... fakultet: .....(dd.mm.år)

Emnebeskrivinga vart justert: .....(dd.mm.år) av .....

Evaluering:

Emnet vart sist evaluert: .....(dd.mm.år)

Neste planlagde evaluering: .....(dd.mm.år)

Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 06.05.2026

SAK 17/26: Informasjon om nytt plagiatskontrollsystem ved UiB

Vedlegg i saka

- Oversendingsbrev frå SA
- Administrativt oppsett i Inspira

Bakgrunn for saka

UiB byter plagiatskontrollsystem våren 2026, frå *Ouriginal* til *Inspira Originality*. Det nye systemet vart innført etter påske, og sensorar vil møte den nye plagiatskontrollen som ein integrert del av Inspira inneverande semester, og i Mitt UiB frå sommaren.

I samband med systembyttet diskuterte Utdanningsvalet arbeidsflyt for plagiatskontroll i mars 2025. Her vart det vedteke at plagiatskontroll prinsipielt er eit fagleg spørsmål, og at framover skal sensorar ved UiB ha direkte tilgang til plagiatskontroll i både læringsplattforma og eksamenssystemet.

Med innføringa av nytt system kjem det dermed samstundes ein ny arbeidsflyt, der studieadministrasjonen ikkje lenger gjer ei første siling av plagiatsrapportar, men sensorane i staden skal konsultere plagiatsrapportane undervegs i sensurarbeidet.

Undervisningskoordinatorane ved institutta blir bedne om å vidareformidle denne informasjonen internt, eventuelt i samråd med studieleiar.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

Det humanistiske fakultet
Det juridiske fakultet
Det medisinske fakultet
Det psykologiske fakultet
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Fakultet for kunst, musikk og design
Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Lektorsenteret

Dato

14.04.2026

Vår referanse

26/47313

Orientering om nytt plagiatskontrollsystem ved UiB

Våren 2026 bytter Universitetet i Bergen plagiatskontrollsystem, fra *Ouriginal* (leverandør Turnitin) til *Inspira Originality* (leverandør Inspira AS). Sensorer vil møte den nye plagiatskontrollen som en integrert del av læringsplattformen (Mitt UiB/Canvas) og eksamenssystemet (Inspira Assessment). Systembyttet skjer samtidig hos de fleste universiteter og høyskoler, og sensorer vil i stor grad møte de samme rapportene ved sensoroppdrag på tvers i sektoren.

Vi ber om at informasjon om endringen formidles til sensorer og til eksamenskonsulenter og andre som gir administrativ støtte for eksamen og sensur.

Tidslinje

I en overgangsperiode har UiB hatt tilgang til både nytt og gammelt system, men etter påske er Inspira Originality integrert og tilgjengelig for bruk i UiBs eksamenssystem. Institutter og fakulteter bes ta ny plagiatskontroll i bruk ved prøver som opprettes fra nå av, og en veiledning til administrasjonen for oppsett i Inspira er lagt ved brevet. Automatisk plagiatskontroll er foreløpig ikke tilgjengelig i Mitt UiB, men dette kommer på i løpet av vårsemesteret.

Om det er behov for plagiatskontroll av besvarelser fra Mitt UiB, eller fra prøver som allerede er opprettet i eksamenssystemet, kan Studieavdelingen hjelpe med manuell innsending av besvarelser til plagiatskontroll – ta kontakt på eksamen@uib.no.

Postadresse

Universitetet i Bergen
Studieavdelingen
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Elisabeth Hagen Hjellbrekke

Telefon:

Mobil:

E-post: elisabeth.hjellbrekke@uib.no

Studieavdelingen vil innen kort tid invitere til digitale møter med demonstrasjon av plagiatskontrollen og prøveinnstillinger i eksamenssystemet.

Endringer i arbeidsflyt

Byttet av system bringer med seg endringer i arbeidsflyten for plagiatskontroll: til nå har UiB hatt en arbeidsflyt hvor studieadministrasjonen har fått analyserapporter fra plagiatsystemet til gjennomgang før undervisere/sensorer blir koblet på. På dette punktet har UiB skilt seg fra andre universiteter og høyskoler i Norge, hvor analyserapporter har vært tilgjengelig i eksamenssystemet under sensuren.

I anledning systembyttet ble spørsmålet om arbeidsflyt behandlet i Utdanningsutvalget ved UiB i møtet 19. mars 2025 ([lenke til sakliste](#) / [lenke til protokoll](#)). Utdanningsutvalget konkluderte at plagiatskontroll prinsipielt er et faglig spørsmål, og at sensorer ved UiB fremover skal ha direkte tilgang til plagiatskontroll, både i eksamenssystemet og i læringsplattformen. Fra nå av vil derfor rapporter fra plagiatskontrollen eksponeres i systemene hvor studenter leverer besvarelsene sine, slik at sensorer har mulighet til å konsultere rapportene underveis i sensuren.

Arbeidsflyt for ph.d.-avhandlinger

Ph.d.-avhandlinger må plagiatskontrolleres med manuell innsending. Ansatte med ansvar for innlevering av ph.d.-avhandlinger kan ta kontakt på eksamen@uib.no, for å få opprettet en brukerkonto til plagiatskontrollsystemet.

Om plagiatskontroll

Formålet med plagiatskontrollsystemet er å støtte sensorer i vurderingen av mistanke om fusk som fremkommer under sensurarbeidet. Analyserapportene kan aldri i seg selv avgjøre om noe er brudd på akademisk redelighet, men kan bidra til å rette oppmerksomhet mot besvarelser som må undersøkes nærmere.

Plagiatskontrollen genererer en analyserapport hvor resultater fra følgende analyser presenteres:

- **Tekstlikhetsanalyse**: innlevert tekst sammenlignes med åpne kilder på internett og med tidligere innleverte arbeid fra UiB. I tillegg sammenlignes tekstene med besvarelser levert ved andre læresteder som har åpnet for deling på tvers. UiB gir andre universiteter og høyskoler begrenset tilgang til å søke i UiBs database, slik at plagiat i større grad kan avdekkes også på tvers av læresteder.
- **Tekstmanipulasjon**: bruk av fremmede tegn i teksten, tekst som er skjult, og tekst som er lagt inn som bilder blir flagget i analyserapporten, siden det kan indikere forsøk på å skjule plagiat.

- **Kontekstuell likhet:** plagiatkontrollen kan evaluere i hvor stor grad to setninger samsvarer når det gjelder idé og budskap for å fastslå kontekstuelle likheter. Likhetsprosenten kan justeres på den enkelte prøven, men Studieavdelingen anbefaler at denne settes til 90 %. Innstillingen kan også deaktiveres på den enkelte prøven, om ønskelig.
- Treffene i rapporten klassifiseres etter en standardinnstilt prosentsats: ved UiB vises en treffprosent lavere enn 25 % som lav risiko (markert med grønt), 25 %–85 % som middels risiko (markert med gult) og 85 %–100 % som høy risiko (markert med rødt).
- (Funksjonalitet for KI-prediksjon, oversettelse og kontroll mot flere språk, og studenttilgang for forhåndssjekk av innleveringer fins i systemet, men vil ikke bli tatt i bruk ved UiB på dette tidspunktet.)

Sensorer finner rapportene i kandidatoversikten i Inspera Assessment, med risikoklassifisering/prosentsats. Rapporter genereres for langsvarsoppgaver/essays og opplastningsoppgave, og merk at det er én rapport per langsvars- og/eller opplastningsoppgave. Ved å klikke på rapporten åpnes den i en ny fane i sensurverktøyet.

Kandidat	Vedlegg	Kommissjon	Status	Karakterer	Endelig karakter	Originalitetsindeks	Vurderingsfrist	Individuell sluttid
10		2	Ikke startet	-	-	-	10.04.2026 15:00	
11		1	Ikke startet	-	-	Low risk	10.04.2026 16:00	
13		2	Ikke startet	-	-	-	10.04.2026 15:00	
14		1	Ikke startet	-	-	Low risk	10.04.2026 16:00	
15		2	Ikke startet	-	-	-	10.04.2026 15:00	

I rapporten kan man klikke på de fargede setningene, og informasjon om kilden og hvilken type treff det er vil vise seg på høyre side. Sensor kan her velge å ekskludere enkeltresultater som er vurdert å ikke være plagiat, og prosentsatsen vil justere seg deretter.

Det er viktig å inkludere og lytte til Hedda i målsettingen. Hvordan vil hun at fremtiden skal se ut? Fokuset kan være på å redusere symptomer eller på å bedre funksjon. Det kan være fordelaktig å fokusere på å bedre funksjon da det å redusere symptomene kan lede til et økt fokus på kontroll og ha en negativ effekt. **med Hedda blir vi enige om noen langsiktige og kortsiktige mål.**

Langsiktige mål

Målet er at Hedda skal ha et normalt forhold til kropp og vekt der hun ikke styres av strenge regler og rutiner knyttet til mat og evt. trening – avhengig om utredelse viser

Originality index: 16.45%
 16.45% Suggests the content is original.
 Sentence Information
 Sentence: I samtale med Hedda blir vi enige om noen langsiktige og kortsiktige mål.
 Matched source: This source is from a private document
 Matched sentence: I samtale med Hedda blir vi enige om noen langsiktige og kortsiktige mål.
 Classification: Exact match
 Sentence similarity: 85.00%
 Proximity: 1.5

Kontakt og veiledning

Studieavdelingen er systemeier for Inspera Originality. Ved spørsmål om systemet og integrasjoner kan Studieavdelingen kontaktes på e-post til eksamen@uib.no.

Bruerveiledninger for Inspera Originality finnes på leverandørens nettsider: [Inspera Originality – Inspera Help Center](#).

Spørsmål knyttet til prosessen rundt fusk og plagiat besvares ved institutt/fakultet.

Med vennlig hilsen

Christen Lorentz Soleim
avdelingsdirektør

Petter Kjær
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Administrativt oppsett av plagiatkontroll (Inspira Originality / IO) i eksamenssystemet (Inspira Assessment / IA)

NB! Når man bruker plagiatverktøyet i IA så genereres det kun plagiatrapporter ved bruk av oppgavetyperne «langsvar» og «filopplasting». Det genereres en rapport per oppgave.

Prøveinnstillinger for plagiatkontroll i IA

For å aktivere IO på en prøve må vurdering 2.0 være aktivert i prøveinnstillingene. Innstillinger for plagiatkontroll (originalitet) finner du under elementet «Sikkerhet» i prøveoppsettet:

The screenshot displays the administrative settings for plagiarism control in the Inspira Assessment system. It is organized into several sections:

- Generelle innstillinger**
  - Vurdering**
    - Muntlig eksamen
    - Aktiver automatisk innlevering (hjemmeeksamen) [Lær mer](#) ⓘ
Besvarelser leveres automatisk ved prøvens sluttid
    - Avhandling
    - Kun sensurregistrering - Deaktiver nettbasert innlevering for kandidater
  - Vurdering 2.0** [Lær mer](#)
    - Aktiver nytt vurderingsverktøy på denne prøven
  - Resultatoversikt for student**
    - En forbedret visning av resultater og tilbakemeldinger til studenter. [Lær mer](#)
    - Aktiver ny resultatoversikt for studenter
- Sideoppsett i nytt vurderingsverktøy**
  - Standardoppsett [Redigere](#)

- Sikkerhet**
- Sikker nettleser**
  - Safe Exam Browser for PC og Mac
  - Inspira Lockdown for Chromebooks
- Be om originalitetsrapport ⓘ
- Oppgaveinnstillinger** [Lær mer](#)
  - Kontekstuell likhet ⓘ
    - Minimumsgrense: %
  - Ytterligere innstillinger**
    - Ekskluder siteringer ⓘ
    - Ekskluderte kildekriterier ⓘ
    - Inkluder URL ⓘ
    - Ekskluder URL ⓘ
    - Arkiver dokument ⓘ
    - Del originalitetsrapporter med kandidatene ⓘ

Figur 1- SA anbefaler å sette følgende prøveinnstillinger i Inspira Originality

Forklaring til de ulike valgene i oppsettet:

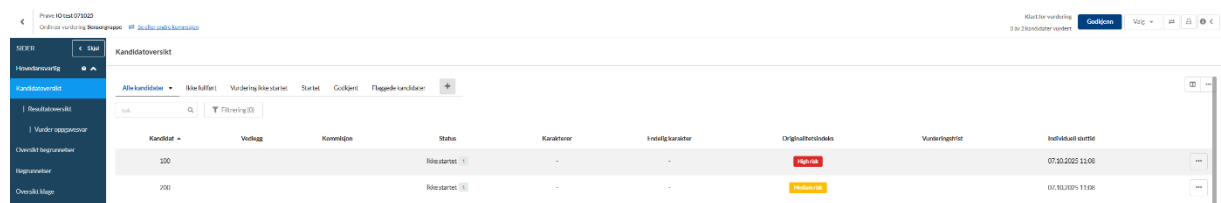
- **Kontekstuell likhet** – Analyserer forholdet mellom to setninger ved å vurdere likhet i innhold. Anbefaler 90 % for å minimere støy.
- **Ekskluder siteringer** – Hvis du aktiverer dette alternativet, vil siteringer bli ekskludert fra originalitetsrapporten.
- **Ekskluderte kildekriterier** – Hvis du aktiverer dette alternativet, vil kilder under den angitte terskelprosenten ekskluderes fra originalitetsrapporten.
- **Inkluder URL** – Lar brukerne angi spesifikke kilder som skal sjekkes i originalitetskontrollen.
- **Ekskluder URL** – Lar brukerne angi spesifikke kilder som *ikke* skal sjekkes i originalitetskontrollen.
- **Arkiver dokument** – Arkiverer dokumenter fra denne prøven for fremtidig kontroll. **NB! Det er viktig at dette alternativet er slått på.**
- **(Del originalitetsrapporter med kandidatene** – Krever at resultatoversikt er aktivert under generelle innstillinger)

SA vil på sikt utarbeide prøvemaler i IA, slik at en slipper å huske på innstillingene hver gang man setter opp en prøve.

Hvis du har glemt å skru på plagiatkontrollen etter at prøven er aktivert, er det kun mulig å generere rapporter per enkeltkandidat i vurderingsverktøyet.

Plagiatrapporter i IA

Plagiatrapportene legger seg i vurderingsmodulen i IA og er tilgjengelig for sensor og hovedansvarlig. Rapportene eksponeres i kandidatoversikten (kolonnen «Originalitetsindeks»). Klikk for å åpne analyserapporten for oppgaven.

Kandidat	Vekt	Kompeten	Status	Karakter	Endelig karakter	Originalitetsindeks	Vurderingsnr	Indtatt tid
100			Ikke startet	-	-	100.0%		07.10.2025 11:06
200			Ikke startet	-	-	200.0%		07.10.2025 11:06

Figur 2- viser plagiatrapporter i kandidatoversikten

Rapporten åpner seg i en ny fane i sensurverktøyet. Klikk på en av de fargede setningene du vil se på, og informasjon om denne vises på høyre side. Her ser du kilden og hvilken type treff det er:

Kandidat 123 besvarelse

Originalitetsindeks 51.12%

Sentence Information

Sentence
Simeon II og hans familie ble tvunget i eksil.

Matched source
Historie.wikipedia.org/wiki/Bulgaria_historie

Matched sentence
Monarkiet ble avskaffet i 1946 etter en folkeavstemning, og Bulgaria ble en folkerepublikk under kommunistisk styre. Simeon II og hans familie ble tvunget i eksil.

Classification: Altered text

Sentence similarity: 67.00%

Proximity: 1.8

Figur 3 Viser plagiatrapporten i sensurverktøyet

Studierstyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 06.05.2026

SAK 18/26: Rapport frå ekstern fagfelle, lektor

Dokument i saka

- Rapport frå ekstern fagfelle
- Samansetting av referatpunkt frå møte i programstyrer og lektorutdanningsutval

Bakgrunn for saka

Ekstern fagfelle for lektorprogramma ved HF, Jonas Bakken, har levert inn rapport for perioden januar til desember 2025.

Rapportar frå ekstern fagfelle på lektorprogramma handsamast i totalt fire utval/styrer (programstyra og LUHF), som alle skal skrive eit notat om rapportane, før dei kjem til Studierstyret. Dette er ein lang prosess, som kan forseinke eventuelle tiltak. Studierstyret inviterast til å diskutere om det finnest andre løysingar som eignar seg for handsaminga av desse rapportane.

Rapporten blir lagt fram for studierstyret av visedekan.

Forslag til vedtak

Studierstyret tar rapporten til orientering.

Heming H. Gujord
visedekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef

EKSTERN FAGFELLERAPPORT FOR LEKTORUTDANNINGENE VED HF, UiB 2025

Navn:

Jonas Bakken, faglig leder av Lektorprogrammet og professor i norskdidaktikk, Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Universitetet i Oslo (UiO)

Ekstern fagfelle ved:

Det humanistiske fakultet (HF) ved Universitetet i Bergen (UiB)

Studieprogram:

Lektorutdanning med master i nordisk

Lektorutdanning med master i framandspråk (engelsk, fransk, spansk eller tysk)

Lektorutdanning med master i historie eller religion

Oppnevnt for perioden:

1. februar 2024 – 31. desember 2026

Rapporten gjelder for perioden:

1. januar 2025 – 31. desember 2025

Fokus i rapporten

Etter avtale med Lektorutdanningsutvalet ved HF (LUHF) tar årets rapport for seg statusen for fag 2 i lektorutdanningen. Aktuelle problemstillinger er:

- Hvordan opplever studentene, undervisere og praksislærere studentenes opplæring i fag 2 i lektorutdanningen?
- Er det noe som oppleves som særlig relevant/irrelevant for undervisning i faget?
- Opplevs progresjonen i emnesammensetningen som god?
- Kan man ut fra punktene ovenfor se eventuelle forskjeller mellom ulike fag i lektorutdanningen?

Rapporten er skrevet på bakgrunn av fokusgruppeintervjuer med studenter og faglærere tilknyttet de ulike fagene og en gjennomgang av studieprogramplaner. Av praktiske grunner lot det seg ikke gjøre å gjennomføre intervjuer med praksislærere i forbindelse ved institusjonsbesøket.

Bakgrunn

I lektorutdanningene ved HF studerer studentene to fag, i tillegg til pedagogikk, fagdidaktikk og praksis. Fag 1 utgjør 170 studiepoeng til sammen på bachelor- og masternivå. Fag 2 utgjør 60 studiepoeng på bachelornivå. Studentene kan velge mellom følgende ni fag som sitt fag 2:

- engelsk
- fransk
- historie
- nordisk (norsk)
- politikk og forvaltning
- religionsvitenskap
- sosiologi (samfunnsfag)
- spansk
- tysk

Etter en omfattende redesignprosess ble studiemodellen for de tre lektorutdanningsprogrammene ved HF endret fra og med høsten 2024. I den nye modellen er fag 2 plassert slik i studieløpet:

- 3. semester: 20 stp. i fag 2, tas parallelt med 10 stp. i fagdidaktikk i fag 1 og 10 dager praksis
- 4. semester: 30 stp. i fag 2
- 6. semester: 10 stp. bacheloroppgave i fag 2, tas parallelt med 20 stp. i fag 1

Det første kullet studenter som følger den nye modellen, går høsten 2025 i sitt tredje semester og tar der sine første 20 studiepoeng i fag 2. Foreløpig er det altså ingen studenter som har tatt hele fag 2 etter ny modell, og ingen som har erfaring med progresjonen i fag 2 fra ett semester til et annet. De fokusgruppeintervjuene som ble gjennomført i forbindelse med denne rapporten, har derfor handlet om studentenes opplevelse av det første møtet med fag 2, deres forventninger til videre studier, samt faglæreres refleksjoner over hva som er en god sammensetning av og progresjon i fag 2. Siden sammensetningen av studieemner i fag 2 i liten grad er endret i den nye studiemodellen, har intervjuer med studenter som har fulgt den gamle modellen, kunnet gi supplerende perspektiver.

Analyse av studieplanene

Utfordringene med matriseorganiserte studieprogrammer

Lektorutdanningen ved HF er matriseorganisert og settes sammen av emner fra ulike institutter og fakulteter, hvorav mange av emnene også tas av studenter på andre studieprogrammer. En studiemodell for et lektorutdanningsprogram må derfor ta en rekke praktiske hensyn, og sammensetningen av og progresjonen i de ulike emnegruppene vil ikke alltid kunne være den mest ideelle faglig sett.

Studieplanene for lektorutdanningene ved HF viser at i mange tilfeller vil studentene ta emner i et fag i ulik rekkefølge avhengig av om de har dette som fag 1 eller fag 2. Fag 1 begynner med hoveddelen av sine emner i et vårsemester (2. semester), mens fag 2 begynner i et høstsemester (3. semester).

Et eksempel: nordisk som fag 1 og 2

Et eksempel er faget nordisk. En student som tar nordisk som fag 1, tar emner i denne rekkefølgen:

- 1. semester: NORD100 (10 stp) – Innføring i nordistikk
- 2. semester: NORLI102 (15 stp) – Nordisk: Litteratur etter 1900 og NOSP104 (15 stp) Nordisk: Språkssystem og språkbruk
- 5. semester: NORAN204-L (10 stp) – Andrespråklæring- og undervisning for integrert lektorutdanning
- 6. semester: NOLI103-L (10 stp) – Nordisk: Den eldre litteraturen for integrert lærerutdanning og NOSP105 (10 stp.) – Nordisk: Språkhistorie og talemål

En student som tar nordisk som fag 2, tar emner i en annen rekkefølge:

- 3. semester: NOLI103-L (10 stp) – Nordisk: Den eldre litteraturen for integrert lærerutdanning og NOSP105 (10 stp.) – Nordisk: Språkhistorie og talemål
- 4. semester: NORLI102 (15 stp) – Nordisk: Litteratur etter 1900 og NOSP104 (15 stp) Nordisk: Språkssystem og språkbruk
- 6. semester: Bacheloroppgave i nordisk språk eller litteratur (10 stp.)

Dette innebærer blant annet at studenter som har nordisk som fag 2, tar NOLI103-L (10 stp) – Nordisk: Den eldre litteraturen for integrert lærerutdanning som sitt første emne i litteraturvitenskap. Studenter som har nordisk som fag 1, tar derimot dette emnet i sitt 6. semester, etter at de har hatt en innføringsemne i nordistikk (NORD100) og et emne i nyere litteratur (NORLI102). Fag 2-studentene tar ikke innføringsemnet i nordistikk (NORD100).

Konsekvenser for fag 2

Én konsekvens av den nye studiemodellen er at ikke alle fag har inkludert innføringsemnet (emne med 100-kode) – som ligger i høstsemesteret – i fag 2.

1. Fag der 100-emnene inngår i fag 2: tysk, engelsk, sosiologi, politikk og forvaltning
2. Fag der 100-emnene *ikke* inngår i fag 2: nordisk, fransk og historie.
3. Fag som har utviklet et eget emne for fag 2 som en erstatning for 100-emnet: spansk og religion.

Studentene i nordisk, fransk og historie får med andre ord ikke den grunnleggende introduksjonen til faget som fag 1-studentene og studentene i bachelorprogrammene får.

En annen konsekvens av den nye studiemodellen er at fag 2-studentene i mange tilfeller tar fordypningsemner før de tar innførings- og oversiktsemner. Dette kan føre til at studentene ikke opplever en hensiktsmessig progresjon i faget, og at læringskurven blir unødig bratt det første semesteret i fag 2. Studentene tar dessuten emner sammen studenter på bachelorprogrammene, og disse bachelorstudentene tar emnene i en annen rekkefølge, de har tatt flere studiepoeng i faget, og de kan derfor ha kommet lenger i sin faglige utvikling enn fag 2-studentene. Likevel skal de to studentgruppene vurderes ut fra samme faglige krav til eksamen.

Utfordringen kan være størst i de fagene som ikke har innføringsemner (100-emner) eller tilsvarende emner i fag 2. I historie tar studentene et valgfritt fordypningsemne på 15 studiepoeng uten å ha tatt innføringsemnet i historie (HIS100) og før de tar de store oversiktsemnene i eldre og nyere historie (HIS101 og HIS102). I fransk tar studentene emner

i fransk kulturkunnskap og franske litterære klassikere uten å ha tatt innføringsemnet i fransk (FRAN100) og før de tar fransk språk og moderne fransk litteratur. I nordisk tar studentene emner i eldre litteraturhistorie og i språkhistorie og dialekter uten å ha tatt innføring i nordistikk (NORD100) og før de tar moderne litteratur og grammatikk.

Intervjuer med studenter og faglærere

Historie

Studentene opplever progresjonen i fag 2 som uheldig. Det er utfordrende å komme rett inn i et fordypningsemne uten å ha en oversikt over eldre og nyere historie og uten å ha fått en grunnleggende innføring i historie som vitenskapsfag. Denne utfordringen blir forsterket av at emnet tas sammen med bachelorstudenter i historie, som har mye større forkunnskaper, og av at faglærere forutsetter at alle studentene har disse forkunnskapene. Historieemnene i fag 2 oppleves som interessante, men i varierende grad relevante for undervisning i skolefaget. Studentene trekker særlig fram at oversiktsemnene er langt mer omfattende og detaljerte enn skolefaget.

Faglærere ser det som en fordel hvis studentene hadde tatt HIS100, men det er ikke tvingende nødvendig, da de andre emnene ikke direkte bygger på det. Det er heller ikke et stort faglig problem å ta fordypningsemner før oversiktsemnene, men selve begrepet «fordypningsemner» er uheldig og signaliserer til studentene at de burde ha tatt andre emner først. Det hadde vært bedre å kalle dem «valgemner». Faglærere ser det som en styrke for fag 2 at studentene skriver bacheloroppgave i dette faget, men selve bacheloroppgaven svekkes av at emnet i historisk teori og metode (HIS203) ikke inngår i fag 2.

Religion

Studentene er svært positive til religion som fag 2 og beskriver emnene som interessante. Det hadde vært en fordel å ha RELV101 først, da dette emnet gir en innføring i sentrale fagbegreper og vitenskapelige innfallsvinkler til religion, men det er ingen stor utfordring å ta andre emner. Relevansen for skolefaget er imidlertid begrenset: Emnet i eldre religion er interessant, er lite direkte relevant for undervisning i skolen, og studiefaget har lite av levd religion i dagens samfunn, livssyn og etikk. Dette må studentene lese seg opp på selv når de blir lærere.

Faglærere er enige med studentene i at det hadde vært en fordel å begynne med RELV101, og at studentene hadde hatt utbytte av RELV100. Siden dette ikke lot seg gjøre, har de opprettet RELV107 for å dekke noe av innholdet i RELV100. Det er en styrke for fag 2 at studentene skriver bacheloroppgave i dette faget. Det er uheldig at filosofi og etikk ikke inngår i studiefaget, men studentene får samtidig en spisskompetanse i religion.

Nordisk

Studentene opplever emnene i nordisk som interessante og relevante for skolefaget. Litteraturemnene er lesetunge og skal dekke mange verk, og det hadde vært ønskelig om

man kunne gått mer i dybden på et mindre utvalg tekster. Undervisningen i språkhistorie og dialekter var tidvis vanskelig å følge, da pensumlitteratur og faglærer brukte grammatiske og fonologiske fagbegreper som fag 2-studentene ennå ikke har fått innføring i, ettersom grammatikkemnet (NOSP104) ligger i semesteret etter. Men det var ikke noe stort problem.

Faglærerne opplever studentene i fag 2 som faglig sterke. En årsak kan være at de fleste av nordiskstudentene i fag 2 er studenter fra lektorutdanningene i historie og sosiologi, som er studier med mange søkere. Det er uheldig at fag 2-studentene ikke har innføringsemnet NORD100, der studentene får den grunnleggende innføringen i sjanger og tekstanalyse. Rekkefølgen på litteraturemnene har ellers ikke så mye å si, men det hadde vært en fordel om studentene hadde tatt språkemnene i motsatt rekkefølge. Studentene har nytte av å kjenne fonetikk og fonologi før de skal studere dialekter og til en viss grad også språkhistorie.

Engelsk

Studentintervjuet indikerer at engelsk som fag 2 jevnt over fungerer godt, og at engelsk generelt er godt tilrettelagt for lektorstudenter. Fag 2-studentene tar innføringsemnet ENG100 først, noe som gir god progresjon. Det hadde imidlertid vært ønskelig at lingvistikkdelen lå før litteraturdelen av emnet, slik at studentene fikk bedre tid til å sette seg inn i lingvistikken før eksamen. En liten ulempe i oppbygningen av fag 2 er at fag 2-studentene tar amerikansk litteratur før de tar britisk litteratur, mens studentene i bachelorprogrammet tar det i motsatt rekkefølge. Det ene emnet bygger ikke direkte på hverandre, men faglærere i amerikansk litteratur antar at studentene har tatt britisk litteratur tidligere, og henviser iblant tilbake til dette i undervisningen. Da kan fag 2-studentene oppleve seg som utenfor. Studentene opplever engelskfaget som relevant for undervisning i skolen, men ønsker mer kulturkunnskap.

Faglærer forteller at studentene kommer inn med bedre språklige ferdigheter i engelsk enn i de andre fremmedspråkene, men at 60 studiepoeng ikke forbereder dem godt nok på å undervise i engelsk på det høyeste nivået i videregående skole. Studentene får god språktrening i engelskdidaktikken, men mindre i de disiplinlige emnene. Faglærer bekrefter at studenter etterspør mer kulturkunnskap i studieemnene.

Tysk

Studentintervjuet gir inntrykk av tysk som et krevende studiefag. Undervisningen foregår på et avansert språklig nivå som er utfordrende for studentene å følge, og for fag 2 er det en særlig utfordring at de må ta det mer avanserte tysk språk 2 før de tar det mer grunnleggende tysk språk 1. Det hjelper imidlertid noe at innføringsemnet TYS100 ligger i det første semesteret. Emnene oppleves som lite relevante for undervisning i skolefaget tysk. Grammatikken er langt mer avansert enn en tysklærer trenger, og studier av eldre tysk litteratur har ingen plass i skolefaget. Skolefaget tysk er et språklæringsfag på grunnleggende nivå. Inntrykket av tyskdidaktikken er imidlertid positivt.

Faglærer bekrefter at språkemnene kommer i en uheldig rekkefølge, og kan ikke avgjøre hvilken relevans emnene i fag 2 har for skolefaget. Det burde være mer språktrening i tyskstudiet, som det var tidligere, men av ressursmessige hensyn er det lite av dette i dag.

Fransk

Fransk oppleves som krevende for studentene. Fag 2-studentene har ingen innføringsemner, og i sitt første semester med faget de tar avanserte språk- og litteraturemner sammen med studenter som har kommet lenger i studieløpet. Det er lite rom for praktisk trening i fransk språk, spesielt muntlig, noe som gjør det særlig utfordrende med muntlig eksamen i det første semesteret. Emnet i eldre fransk litteratur oppleves som krevende og lite relevant for skolefaget.

Faglærere forteller at de har endret eksamensformen i FRAN123 (franske klassikere) fra skriftlig eksamen til mappe for å tilrettelegge for fag 2-studenter. Faglærerne var usikre på hvorfor innføringsemnet FRAN100 ikke inngår i fag 2 og ønsker å revidere emnegruppen slik at det kommer inn.

Spansk

Studentene har et positivt inntrykk av spansk som fag 2. Det nye emnet om ungdomslitteratur (SPLA110) er svært relevant for undervisning i spanskfaget i skolen, og det kombinerer litteraturarbeid med språktrening både muntlig og skriftlig. Det er godt tilpasset studenter som ikke har veldig god kompetanse i spansk fra før. Det gir en god start på studiet at SPLA110 tas samtidig som innføringsemnet SPLA100. De øvrige emnene i spansk språk og litteratur er ikke like godt tilpasset lektorutdanningen og skolefaget spansk, men spanskdidaktikken er god.

Faglærer poengterer at de to innføringsemnene er godt tilpasset studentenes nivå når de begynner på studiet (A2-nivå). Samtidig fører det til at fag 2-studenten kun får 40 studiepoeng spansk på B1-nivå. Det er en fare for at studentene ikke kommer på høyt nok nivå etter fullført fag 2. Det er også uheldig at de skriver bacheloroppgave i det faget de har lavest kompetanse i, altså fag 2.

Sosiologi og politikk og forvaltning

Studentintervjuet gir inntrykk av at fag 2 i sosiologi er relevant for undervisning i programfaget i videregående skole. Relevansen for skolefagene samfunnskunnskap (vgs.) og samfunnsfag (grunnskole) er mindre, og emnegruppen kunne gjerne inneholdt emner i andre samfunnsfag enn sosiologi. Metode tar stor plass i emnegruppen (10 + 10 studiepoeng), og et av emnene kunne godt vært erstattet av et annet emne i sosiologi for å gi større faglig bredde. Det er positivt at innføringsemnet SOS100B ligger i det første semesteret. Emnet gir en god introduksjon til sosiologifaget. Det er imidlertid uheldig at emnet i kvantitativ metode (MET104) ligger i det første semesteret. Det er krevende emnet og forutsetter grunnleggende kjennskap til forskningsmetode fra før.

Politikk og forvaltning er et nytt fag i lektorutdanningen og har foreløpig fire studenter. Det lot seg ikke gjøre å få intervjuet noen av disse.

Faglærere i fagdidaktikk bekrefter inntrykket fra studentintervjuet at emnegruppen i sosiologi er relevant for programfaget i videregående skole, men mindre relevant for grunnskolefaget samfunnsfag. Dette er forsøkt kompensert gjennom et halvdagsseminar om grunnskolefaget i forkant av praksis ungdomsskolen. Det kunne vært relevant å ta inn et emne i statsvitenskap i fag 2. Progresjonen i fag 2 har blitt bedre etter ny studiemodell, for det har gjort det mulig å legge inn innføringsemnet SOS100B i det første semesteret. Samtidig har omleggingen av metodeemnene fra ett 15-poengsemne til to 10-poengsemner ført til at metode nå tar større plass i emnegruppen. Det er imidlertid ikke aktuelt å ta ut et av metodeemnene, for metode er en essensiell del av sosiologi. Studentene trenger også metodeemnene for å kunne skrive bacheloroppgave.

Politikk og forvaltning beskrives av faglærer som en godt sammensatt emnegruppe. Den begynner med et bredt innføringsemne som dekker store deler av faget (GOV100), og fortsetter med to fordypningsemner og kvalitativ metode. Siden faget er nytt i lektorutdanningen, har faglærere begrenset med erfaringer om hvor godt emnegruppen fungerer.

Oppsummering

Analysen av studieplanene og intervjuer med studenter og faglærere viser at den nye studiemodellen for lektorutdanningen jevnt over ikke er faglig sett ideell for fag 2. Fordi fag 2 begynner i høstsemesteret, mens hovedtyngden i fag 1 begynner i vårsemesteret, blir rekkefølgen og delvis også sammensetningen av emner forskjellig. Det er imidlertid variasjoner mellom fagene i hvor uheldige utslagene har vært.

- Historie: Det er uheldig at studentene tar et fordypningsemne før oversiktsemnene, og at de ikke har innføringsemnet i historie eller emnet i historisk teori og metode.
- Religion: Faget har et eget innføringsemne for fag 2-studentene, som skaper god progresjon i faget.
- Nordisk: Det hadde vært en fordel om emnet i fonetikk og grammatikk kom i det første semesteret, men det oppleves ikke som noe stort problem.
- Engelsk: Innføringsemnet i engelsk ligger i det første semesteret og skaper god progresjon i faget.
- Tysk: Tysk oppleves som et krevende studiefag, og det blir enda mer krevende av at emnet i tysk 2 ligger før tysk 1.
- Fransk: Fransk oppleves som et krevende studiefag, og det blir enda mer krevende av at fag 2-studentene ikke har innføringsemnet i fransk.
- Spansk: Faget har et eget innføringsemne for fag 2-studentene, som skaper god progresjon i faget.
- Sosiologi: Innføringsemnet ligger i det første semesteret og skaper god progresjon, men det oppleves som utfordrende å ha kvantitativ metode i det første semesteret.
- Politikk og forvaltning: Innføringsemnet ligger i det første semesteret og skaper god progresjon.

Det er også forskjeller mellom fagene i hvor relevant emnesammensetningen oppleves å være for skolefaget som studentene utdannes til.

- Historie: Emnegruppen dekker skolefaget historie godt siden studentene får oversikt over hele verdenshistorien og utvalgte temaer, samt øvelse i fagets metoder gjennom bacheloroppgaven.
- Religion: Studentene får spisskompetanse i religionsvitenskap, men lite opplæring i andre deler av skolefaget: etikk, livssyn og levende religioner i Norge i dag.
- Nordisk: Emnegruppen dekker sentrale deler av språk- og litteraturdelen av skolefaget.
- Engelsk: Emnegruppen er relevant for skolefaget, men studentene etterspør mer kulturkunnskap, og faglærere er bekymret for at 60 studiepoeng er for lite for å forberede studentene på å undervise i engelsk på høyeste i nivå i skolen.
- Tysk: Emnegruppen har begrenset relevans for skolefaget. Skolefaget er et språklæringsfag, mens studiefaget er et filologisk fag med vekt på språkvitenskap og litteraturstudier.
- Fransk: Emnegruppen har begrenset relevans for skolefaget. Skolefaget er et språklæringsfag, mens studiefaget er et filologisk fag med vekt på språkvitenskap og litteraturstudier.
- Spansk: Emnegruppen er relevant for skolefaget, spesielt emnene som handler om språktrening og arbeid med ungdomslitteratur. Faglærer er imidlertid bekymret for at det faglige nivået på emnegruppen totalt sett blir for lavt.
- Sosiologi: Emnegruppen er relevant for programfaget i videregående skole, men dekker ikke store deler av fellesfaget samfunnskunnskap og ungdomsskolefaget samfunnsfag.
- Politikk og forvaltning: Faget er nytt, og intervjuene ga ikke tilstrekkelig informasjon om fagets relevans for skolen.

Anbefalinger

- Faglærere i de emnene som studentene tar i det første semesteret i fag 2, bør gjøres oppmerksomme på at disse studentene er i emnet, og at de ikke har samme forkunnskaper som andre studenter i emnet.
- Innføringsemnet i fransk bør inkluderes i fag 2. Dette uttrykte også faglærerne ønske om under intervjuet.
- Det bør utredes om emnegruppene i religion og sosiologi kan inkludere en større bredde av faglige emner, slik at de dekker større deler av skolefagene.
- Det bør utredes om historie kan ha andre emner enn et valgfritt fordypningsemne i det første semesteret.
- Det bør diskuteres hva slags studiefag fransk, tysk og spansk skal være i lektorutdanningen. Spansk har nærmet seg skolefaget, mens fransk og tysk er klassiske filologiske fag som studentene opplever som krevende og lite relevante for skolefagene.

Oslo, 04.12.2025

Jonas Bakken

Behandling av ekstern fagfellerapport for 2025 i programstyrer og Lektorutdanningsutvalget ved HF

Behandling av ekstern fagfellerapport i programstyret for lektorutdanning med master i fremmedspråk 10.12.20256:

Forslag til vedtak:

Programstyret tar ekstern fagfelles rapport til orientering og vil arbeide videre med mulige justeringer basert på vurderinger og anbefalinger i rapporten.

- a. Forslag vedtatt
- b. Det ble klargjort at FRAN100 kan brukes som emne for studenter med fransk som fag 2.
- c. Det ble spilt inn følgende om rapporten: Det hadde vært ønskelig å få se hvor mange studenter og faglige som har blitt intervjuet for hvert fag, for å danne seg et bilde av hvor representativ tilbakemeldingen er. Det ble gjort oppmerksom på at få studenter var til stede, og at bildet derfor kanskje ikke er fullt ut representativt. Det er også et problem hvis ulike fag ikke er fullt ut representert

Behandling av ekstern fagfellerapport i programstyret for lektorutdanning med master i historie eller religionsvitenskap, 02.03.2026: Møtet avlyst grunnet sykdom. Saken blir behandlet på neste møte i programstyret.

Behandling i Programstyre for nordisk, 16.03.2026, Sak 12/26:

Vedtak: Programstyret godkjenner rapporten. Leiar for programstyret skriv ein kommentar som kan leggest ved rapporten.

Denne eksterne fagfellen evaluerer lektorutdanninga fram til 6. semester (BA-nivå) og då ser det ut i rapporten som fag 1-studentar får lite fordjuping i faget, men dette skjer på masternivået i den nye modellen. Dette burde påpeikast i rapporten.

Rekkefølge av fag-2 emne blir problematisert i rapporten. Sjangerteori blir presentert på NORD100 i staden for på NOLI102 og NOLI103 no, og dette får då ikkje fag-2 studentar lenger. Dette er noko som fagmiljøa kan sjå på. Eit forslag er at pensum kan tilpassast for desse studentane. Eit annet er å bruke studentassistentar til å hjelpe på med dette.

Behandling i Lektorutdanningsutvalget ved HF 10.03.2026, Sak 1/26:

LUHF registrerer at ekstern fagfeller rapport for lektorutdanningene ved HF som i 2025 behandlet fag 2, har allerede ført til flere endringer i tråd med anbefalingene i rapporten:

- Fransk: legger inn FRAN100 i 3. semester
- Tysk: foreslår i tillegg til TYS100 å også legge inn TYS130 «muntlig tysk» inn i 3. semester slik at studenter med tysk som fag 2 får to innstegsemner. (fra høsten 2027)
- Religionsvitenskap: Oppretter nytt emne fra høsten 2026 tilpasset lektorstudenter som tar religionsvitenskap som fag 2
- Historie: vurderer et emne tilpasset lektorstudenter som tar historie som fag 2 (fra høsten 2027)

Innspill til rapportens tema:

Det ble innvendt at lektorutdanningens rammeplan gir lite til fag 2, og at 60 studiepoeng blir lite fordypning og at omfanget til didaktikken også er mindre enn ønsket.

Representanten fra FOF spilte inn at det kunne vært lagt til et etikk-emne i religionsvitenskap som fag 2 for å samstemme bedre med KRLE og religionsfaget i skolen.

LUHF slutter seg til kommentaren til programstyret for lektor med fremmedspråk hvor det etterlyses mer informasjon om informanter og representasjon i intervjuene bak rapporten. LUHF ønsker at framtidige rapporter beskriver intervjugrunnlaget.

For ekstern fagfeller rapport 2025 var intervjugrunnlaget som følger:

Intervjuene ble gjennomført fagvis 12. november med separate intervjuer for faglige og studenter. Det ble i tillegg gjennomført tre digitale møter i etterkant for å intervju fagpersoner som ikke hadde anledning til å møte 12. november.

Intervjusituasjonen var begrenset til en dag for 9 ulike fag 2, og intensjonen var å få møtt minst én faglig representant samt minst to studenter fra hvert fag 2 hvor én følger gammel lektormodell og én følger ny modell. For fag med flere fagmiljø ble det forsøkt å få bredden i fagmiljøet.

Informanter til rapporten:

Nordisk: To fagdidaktikere, en faglig fra språk og to faglige fra litteratur. To studenter fra henholdsvis ny og gammel modell.

Historie: En faglig, fire studenter (én på ny og tre på gammel modell)

Religionsvitenskap: En faglig og to studenter (ny og gammel modell)

Tysk: En faglig og fire studenter (av totalt 6 hvor 1 var i permisjon)

Fransk: To faglige, to studenter (av to på ny modell)

Spansk: en faglig, to studenter (ny og gammel modell), samt skriftlig innspill fra fagdidaktiker.

Engelsk: en fagdidaktiker og to studenter (ny og gammel modell)

Sosiologi: En faglig, en student (ny modell)

Politikk og forvaltning: en faglig, ingen studenter (av 3 mulige)

Vedtak: LUHF tar rapport for 2025 fra ekstern fagfelle til orientering.

Studierstyret ved Det humanistiske fakultet

Møte: 06.05.2026

SAK 19/26: Studieporteføljeprojektet – nye spesialiseringar og fellesemne

---

Bakgrunn for saka

15. januar var frist for innsending av ny studieplan for BA-programma ved fakultetet, der endringar i tråd med Studieporteføljeprojektet var tekne inn:

- LES100 i første semester
- Fellesemne i spesialiseringa
- Breiddekomponent knytt til dei frie studiepoenga
- 200-nivå i 6. semester

Studie- og emneplanar er handsama på institutta, og blei lagt fram for studiestyret i møte 28. januar 2026, 11. mars 2026 og 15. april 2026. Etter desse møta var det framleis eitt studieprogram som ikkje har lagt fram ny struktur. På dette møtet i studiestyret vil vi få lagt fram ny struktur (ev. inkludert fellesemne) for siste studieprogram:

- BAHF-TEAT

Instituttet sjølv legg fram spesialiseringane i dei nye studieprogramma for studiestyret, og presenterer ev. fellesemne som skal inngå. Merk at det kun er lagt ved emneomtalar for fellesemne der det er samarbeid mellom to eller fleire fagmiljø. Emneomtalar for emne som er importert frå ei anna spesialisering blir ikkje lagt ved i sakspapira.

Sluttrapporten for projektet stadfestar at «Studiestyret har ansvar for godkjenning av reviderte emneomtalar, studieplanar, fellesemne og emnepakkar knytt til Studieporteføljeprojektet og skal følgje opp tiltaka som fakultetsstyret vedtar i projektet. Studiestyret har eit særskilt ansvar for å sikre studiekvalitet og felles implementering på tvers av institutt/senter.»

Dersom Studiestyret godkjenner dei nye spesialiseringane og fellesemna som er lagt fram

på møtet, vil studieplanane for programma i sin heilskap leggest fram for godkjenning når emnepakkane er klare og programma har tilrådd emnepakkar.

Forslag til vedtak

Studivstyret godkjenner den framlagde spesialiseringa.

Heming H. Gujord
dekan

Julie Alver Tønsaker
studiesjef